

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBIN NA LATA 2015-2030

Lubin 2015

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I – DIAGNOZA (skrót)

CZĘŚĆ II – PRZEBIEG PRAC NAD STRATEGIĄ

CZĘŚĆ III - STRATEGIA

- 1. Misja, wizja, cel nadrzędny i cele główne.**
- 2. Analiza SWOT.**
- 3. Plan operacyjny strategii – cele szczegółowe i priorytety.**
- 4. Strategiczna perspektywa do 2030 roku.**
- 5. System zarządzania realizacją strategii**
- 6. Dokumenty strategiczne wyższego rzędu.**

CZĘŚĆ I – DIAGNOZA (SKRÓT)

Gmina Lubin położona jest w północnej części województwa dolnośląskiego zajmując powierzchnię ok. 29 tys. ha. Wchodzi w skład powiatu lubińskiego, na który obok Gminy Lubin składają się: Miasto Lubin, Gmina Rudna oraz Miasto i Gmina Ścinawa.

Gmina Lubin graniczy: od północy z Gminą Polkowice i Gminą Rudna, od wschodu z Gminą Ścinawa, od południowego wschodu z Gminą Prochowice, od południa z Gminą Miłkowice i Gminą Kunice, od zachodu z Gminą Chojnów i Gminą Chocianów.

W granicach administracyjnych gminy znajduje się 37 miejscowości położonych administracyjnie w 31 sołectwach. W kolejności alfabetycznej są to sołectwa: Buczynka, Bukowna, Chróstnik, Czerniec, Dąbrowa Górna, Gogołowice, Gorzelin, Gorzyca, Karczowiska, Kłopotów, Krzeczyn Mały, Krzeczyn Wielki, Księginice, Lisiec, Miłoradzice, Miłosna, Miroszowice, Niemstów, Obora, Osiek, Pieszków, Raszowa, Raszowa Mała, Raszówka, Siedlce, Składowice, Szklary Górne, Ustronie, Wiercień i Zimna Woda. Największe z nich pod względem liczby mieszkańców to: Osiek, Obora, Szklary Górne, Raszówka, Chróstnik, Niemstów i Księginice.

Gmina usytuowana jest w odległości około 85 km od centrum administracyjnego województwa – Wrocławia oraz w stosunkowo niewielkiej odległości od granic z Czechami i Niemcami. Posiada bardzo korzystną lokalizację w pobliżu sieci dróg krajowych i tranzytowych. Przez gminę z północnego zachodu na południe przebiega droga krajowa nr 3 relacji Szczecin – Jakuszyce, ze wschodu na południowy wschód droga krajowa nr 36 łącząca Prochowice (przez Lubin, Rawicz) z Ostrowem Wielkopolskim, przez północną część gminy przebiega droga wojewódzka nr 292 łącząca Lubin z Głogowem, a przez zachodnią część gminy przebiega droga wojewódzka nr 335 łącząca Lubin z Chojnowem. Od Prochowic droga nr 94 prowadzi w kierunku Wrocławia lub przez Legnicę w kierunku Krzywej. Gmina posiada więc dogodne połączenia drogowe z Wrocławiem, Wołowem, Lubinem, Legnicą Głogowem, Wschową, Rawiczem, Leszmem, czy Zgorzelcem.

Sieć drogową na terenie Gminy Lubin tworzą drogi publiczne w następujących kategoriach: wymienione wyżej drogi krajowe (nr 3 i 36), drogi wojewódzkie (nr 323, 335), drogi powiatowe, drogi gminne – 16 odcinków o łącznej długości na terenie gminy około 61 km. Łączna długość dróg utwardzonych wewnętrznych na terenie gminy wynosi około 500 km. Budowa, modernizacja i remonty dróg na terenie Gminy Lubin stanowią bardzo ważny kierunek jej rozwoju zarówno z uwagi na ich stan, jak i na dynamiczny rozwój osadnictwa na terenie gminy.

Obecnie zbiorowy transport publiczny na terenie gminy realizowany jest zgodnie z porozumieniem zawartym między Gminą Lubin a Gminą Miejską Lubin. Komunikacja ta od sierpnia 2014 r. jest bezpłatna. W celu zoptymalizowania połączeń oraz kosztów organizacji zadania, dalszy rozwój zbiorowego transportu publicznego wymaga szerszej współpracy z gminami ościennymi i powiatem lubińskim.

Położenie wokół Miasta Lubina, a także w pobliżu Legnicy, dominacja małych i średnich jednostek osadniczych na terenie gminy, stosunkowo liczne obszary leśne powodują, że główną funkcją gminy pozostaje rolnictwo, zaś funkcjami uzupełniającymi są: mieszkalnictwo, usługi, produkcja, przetwórstwo rolne oraz turystyka i rekreacja. Rozwojowi rolnictwa sprzyja także fakt, iż obszar gminy położony jest w jednym z najcieplejszych regionów klimatycznych Polski pozostającym pod wpływem Oceanu Atlantyckiego, co sprawia, że okres wegetacyjny trwa tu około 31 tygodni.

Część obszaru gminy, położona jest w obrębie terenów eksploatacji górniczej rud miedzi „Małomice I”, „Lubin I” i „Polkowice II” i innych surowców jak: piasek i kruszywa naturalne.

Gmina Lubin jest obszarem stosunkowo wysokiej aktywności gospodarczej. Wg Banku Danych Regionalnych GUS w roku 2008 w sektorze prywatnym było na jej terenie zarejestrowanych 980 podmiotów gospodarczych, a w 2012 r. było ich już 1291. Obserwuje się w tym zakresie stałą tendencję wzrostową. W gminie dominują firmy działające przede wszystkim w branży handlowej, usługowej, budowlanej, rolno-produkcyjnej i drobnej wytwórczości, np. transport drogowy towarów, sprzedaż detaliczna, roboty budowlane, konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, sprzedaż hurtowa.

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030

Na terenie powiatu lubińskiego działa grupa kapitałowa KGHM Polska Miedź S.A., jedna z największych firm w kraju, będąca największym w Europie producentem miedzi oraz srebra, w której znajduje zatrudnienie wielu mieszkańców Gminy Lubin i której działalność wpływa istotnie na rozwój gminy.

KGHM Polska Miedź SA od kilkadziesiąt lat prowadzi także eksploatację górnictwem złoża piasków podsadzkowych „Obora” zlokalizowanego na terenie Gminy Lubin pomiędzy miejscowościami Szklary Górne oraz Owczary od północy i miejscowością Obora od południa. Eksploatacja ta zakończy się ok. roku 2026. Obecnie prowadzone są prace koncepcyjne dotyczące zagospodarowania terenu poeksploatacyjnego i wyrobiska kopalni piasków podsadzkowych Obora na cele rekreacyjno – lecznicze z wykorzystaniem źródeł energii odnawialnej. Rewitalizacja piaskowni Obora, po zakończeniu eksploatacji górnictwem, skutkująca powstaniem całorocznego kompleksu rekreacyjno - sportowo - leczniczego, może być bardzo innowacyjnym przedsięwzięciem i atrakcyjną ofertą dla całego regionu, w którym niewątpliwie brakuje tego typu obiektów.

W związku z dynamicznym rozwojem budownictwa jednorodzinnego i osiedlaniem się w gminie mieszkańców z terenów miejskich od roku 2013 następuje stały wzrost liczby mieszkańców. Wg stanu na dzień 30.06.2015 r. Gmina Lubin liczyła 14 531 mieszkańców. Uwzględniając zróżnicowanie liczby osób zameldowanych z podziałem na płeć obserwuje się zbliżoną liczbę zameldowanych kobiet oraz mężczyzn. Analiza dynamiki rozwoju liczby ludności wskazuje, że przy ogólnym wzroście liczby mieszkańców zmniejsza się udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, a przy jednoczesnym wzroście liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym możemy mówić o procesie starzenia się społeczeństwa.

Na terenie gminy funkcjonuje dobrze zorganizowana sieć szkół i oddziałów przedszkolnych.

Od września 2013 roku swoją działalność rozpoczęło Gminne Gimnazjum, które zlokalizowane zostało na terenie miasta Lubina. Z uwagi na fakt, iż Gimnazjum funkcjonowało i funkcjonuje w pomieszczeniach dzierżawionych, konieczne jest zapewnienie szkole pomieszczeń (budynek) o wysokich standardach.

Edukacja na poziomie podstawowym odbywa się w pięciu Szkołach Podstawowych: w Krzeczynie Wielkim, Siedlcach, Szklarach Górnych, Niemstowie oraz jednej filialnej w Osieku.

Biorąc pod uwagę ogólną liczbę dzieci uczęszczających do szkół (tj. uczniów klas I-VI oraz dzieci z oddziałów „0”) można stwierdzić, iż ich liczba ogólna nie maleje. Obserwuje się nawet tendencję wzrostową w grupie dzieci młodszych. Przyczyną takiego stanu rzeczy może być fakt ogólnego wzrostu liczby mieszkańców w gminie.

W Gminie Lubin funkcjonuje jedno gminne Przedszkole w Raszówce. W roku 2008 powołany został do życia Oddział Zamiejscowy tego przedszkola w Lubinie, dzięki czemu od roku szkolnego 2008/2009 znacznie większa liczba dzieci mogła skorzystać z edukacji przedszkolnej. Ponadto sukcesywnie na terenie całej gminy powstawały punkty i oddziały przedszkolne, głównie przy istniejących szkołach podstawowych (obecnie jest ich już 16).

Na terenie Gminy Lubin działają 3 ośrodki kształcenia na odległość. Ośrodki w Miłoradczicach i Raszówce powstały w 2008 r., a ośrodek w Księginicach rozpoczął swoją działalność w 2010 r. Centra kształcenia na odległość prowadzone są przez Gminny Ośrodek Kultury w Raszówce.

W 2012 r. - w ramach II edycji Ogólnopolskiego Konkursu i Programu Certyfikacji Gmin i Powiatów Rzeczypospolitej - Gmina Lubin uzyskała tytuł „Samorządowego Lidera Edukacji 2012”. Jest to tytuł nadawany gminom, które wyróżniają się na tle innych znaczącymi inwestycjami w edukację oraz działalnością na rzecz stałego jej ulepszania. W kolejnych latach 2013 i 2014, Gmina ponownie uzyskała tytuł „Samorządowego Lidera Edukacji”, a w 2013 r. Wójt Gminy – prestiżowy tytuł „Mecenasa Wiedzy”. W roku 2014, za działalność w dziedzinie edukacji, Gmina Lubin otrzymała tytuł „EURO-GMINA”.

Działalność kulturalna na terenie Gminy Lubin oparta jest obecnie przede wszystkim na zadaniach realizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Raszówce (GOK).

Ośrodek swoim zasięgiem obejmuje wszystkie 31 sołectw, a działalność kulturalno – oświatowa prowadzona przez GOK odbywa się przede wszystkim w świetlicach znajdujących się w: Bukownej, Buczynie, Chróśniku, Czerńcu, Gogołowicach, Gorzycy, Gorzelinie, Kłopotowie, Krzeczynie Małym, Księginicach, Liścu, Miłoradczicach, Miłosnej, Miroszowicach, Niemstowie, Oborze, Osieku, Pieszkowie,

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030

Raszowej, Raszówce, Siedlcach, Składowicach, Wiercieniu, Zimnej Wodzie, Goli oraz Raszowej Małej. W ostatnich latach w wielu z ww. świetlic przeprowadzone zostały różnego rodzaju remonty, a niektóre z nich powstały całkowicie od podstaw (np. świetlica w Oborze i Goli, pawilon klubowo – sportowy w Zimnej Wodzie). Część świetlic wymaga jednak remontów, rozbudowy, czy modernizacji, a w kilku miejscowościach świetlice należy wybudować od podstaw. W ostatnich latach wyposażenie świetlic uzupełniane było sukcesywnie w ramach środków Funduszu Sołeckiego.

Oferta kulturalna wzbogacana jest przez Gminną Bibliotekę Publiczną Raszówce (GBP) i jej 5 filii, które znajdują się w następujących miejscowościach: Chróstrniku, Księginicach, Miłoradczicach, Niemstowie i Oborze. Remontu lub modernizacji wymaga część bazy lokalowej bibliotek.

W Gminie Lubin buduje się i modernizuje wiele przyszkolnych i gminnych obiektów sportowych oraz rekreacyjnych. Dzięki temu dobrze rozwija się tu zarówno kultura fizyczna dzieci i młodzieży, jak i amatorski ruch sportowy oraz działalność rekreacyjna mieszkańców. Pomimo tego jeszcze wiele z ww. obiektów sportowo rekreacyjnych wymaga szeregu działań remontowych i modernizacyjnych, które podniosą ich standard, a co za tym idzie jakość i ilość działań sportowych. Wiele miejscowości w gminie czeka na nowe obiekty sportowe. W gminie nie ma także żadnego obiektu zapewniającego właściwe warunki do rekreacji wodnej oraz weekendowego wypoczynku nad wodą.

W zakresie terenów rekreacyjnych dla najmłodszych mieszkańców gminy jest 28 placów zabaw (przy istniejącej liczbie 31 sołectw), natomiast starsi mieszkańcy gminy mogą korzystać z powstających sukcesywnie w wielu miejscowościach siłowni plenerowych.

Pomimo tego, iż przez Gminę Lubin wiedzie wiele szlaków rowerowych i turystycznych oraz ścieżek edukacyjnych i dydaktycznych, odczuwalny jest niedostatek tras i ścieżek rowerowych połączonych siecią z trasami i ścieżkami przebiegającymi przez gminy sąsiednie.

Kultura fizyczna dzieci i młodzieży, a także amatorski ruch sportowy i działalność rekreacyjna realizowana przez mieszkańców i na rzecz mieszkańców gminy należy do zadań własnych i jest finansowana z jej budżetu. Za swoje działania w tym zakresie Gmina Lubin otrzymała w tytuł „Sportowej Gminy 2013” oraz „Sportowej Gminy 2014” oraz wyróżnienie „Pasjonat Sportowej Polski 2013”. Takie działania wymagają nie tylko kontynuacji, ale dalszego rozwoju bazy sportowej i poszerzenia oferty o nowe dyscypliny sportowe.

Na terenie gminy spotkać można wiele cennych obiektów dziedzictwa kulturowego. Do wojewódzkiego rejestru zabytków nieruchomych z obszaru Gminy Lubin wpisanych zostało łącznie 69 obiektów i zespołów obiektów. Przedmiotem ochrony prawnej są tu głównie zespoły sakralne (kościóły) wraz z otaczającymi je cmentarzami oraz zespoły porezydencjonalne, w tym pałace, parki oraz zabudowy folwarczne. Wśród obiektów wpisanych do rejestru zabytków przeważają obiekty stanowiące własność kościelną, gminną i prywatną. Rejestr zabytków ruchomych obejmuje 11 zespołów, w tym głównie wyposażenie kościołów. Na obszarze gminy znajduje się również 17 obiektów wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych. Poza tym 4 stanowiska archeologiczne o własnej formie terenowej chronione są na mocy decyzji o wpisie do rejestru zabytków nieruchomych. Obecny stan zabytków gminnych oraz sakralnych wymaga dalszych sukcesywnych inwestycji.

Zadanie pomocy społecznej w Gminie Lubin wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubinie (GOPS), który powstał w lipcu 1996 r. i udziela pomocy społecznej osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych), trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej. GOPS w ramach swojej działalności realizuje nie tylko system zasiłków (w tym zasiłków stałych, okresowych czy celowych), ale także system pomocy w formie usług opiekuńczych (szczególnie dla osób starszych i niepełnosprawnych). Pracownicy socjalni GOPS realizują również pracę socjalną o charakterze pomocowym, której podstawowym celem jest niesienie pomocy ludziom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych.

W gminie rośnie systematycznie liczba mieszkańców, natomiast spada liczba rodzin korzystających z finansowego wsparcia pomocy społecznej. Jednocześnie wzrasta liczba rodzin wymagających

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030

prowadzenia pracy socjalnej, wszechstronnej terapii, oraz fachowej pomocy w załatwianiu różnorodnych spraw. Podopieczni, szczególnie ci, którzy nie radzą sobie na rynku pracy, z uwagi na różne dysfunkcje, niepełnosprawność i zagrożenie wykluczeniem społecznym wymagają od służb socjalnych działań interdyscyplinarnych oraz działań długofalowych. Dla tej grupy mieszkańców najważniejszym byłoby stworzenie miejsca (centrum) spotkań i skierowania działań przez fachowców.

Gmina Lubin ma ustawowy obowiązek zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego. W tym celu gmina kontynuuje dobrą współpracę z lokalnymi służbami (Policja, PSP) oraz wspiera działalność OSP oraz zabezpiecza niezbędną infrastrukturę techniczną. Na terenie gminy działa dziewięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym jedna żeńska. OSP funkcjonują w Niemstowie, Księginicach, Zimnej Wodzie, Raszówce, Szklarach Górnych, Krzeczynie Wielkim, Czerńcu, Gorzycy i Raszowej. Zapewnienie właściwego bezpieczeństwa mieszkańcom gminy wiąże się z koniecznością stałej poprawy skuteczności działań OSP, m.in. poprzez dalsze kontynuowanie wyposażenia jednostek w nowy sprzęt oraz procesu doskonalenia zawodowego strażaków ochotników.

Rada Gminy Lubin każdego roku uchwała roczny „Program współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”. Głównym celem ww. Programu jest zapewnienie poprawy jakości życia oraz pełniejszego zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców, poprzez efektywne wykonywanie zadań publicznych Gminy Lubin wynikających z przepisów prawa, włączając w ich realizację organizacje pozarządowe oraz stwarzanie im możliwości i warunków do uczestniczenia w życiu publicznym. Na terenie gminy zarejestrowanych jest kilkadziesiąt organizacji pozarządowych. Jednakże aktywnie (nie uwzględniając OSP) działa tylko kilka z nich.

W marcu 2009 r. Gmina Lubin przystąpiła do Programu Odnowy Wsi Dolnośląskiej realizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Program ten wychodzi naprzeciw zagrożeniom przed jakimi staje obecnie współczesna wieś w obliczu zmian jakie zachodzą w związku z utratą przez sołectwa charakteru typowo rolniczego. Na 31 sołectw w Gminie Lubin do Programu Odnowy Wsi Dolnośląskiej przystąpiło 15 wsi.

Gmina Lubin jest aktywnym członkiem dwóch stowarzyszeń, dzięki którym zarówno sama gmina, jak i jej mieszkańcy mogą ubiegać się o dotacje ze środków Unii Europejskiej na realizację różnorodnych projektów sprzyjających rozwojowi regionu.

Są to:

- STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „WRZOSOWA KRAINA” zs. w Chocianowie, do którego Gmina Lubin przystąpiła w 2008 r.
- STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA RYBACKA „DOLNOŚLĄSKA KRAINA KARPIA” zs. w Chocianowie, do którego Gmina Lubin przystąpiła w 2009 r.

Ponadto Gmina jest członkiem:

- STOWARZYSZENIA GMIN POLSKA SIEĆ „ENERGIE CITES” zs. w Krakowie, do którego przystąpiła w 2013 r.

Sathonay Camp w południowo – wschodniej Francji (region Rhône-Alpes) to pierwsza miejscowość, z którą Gmina Lubin nawiązała partnerstwo. Umowa o współpracy została uroczyście podpisana w Lubinie w lipcu 2012 r. i potwierdzona podczas wizyty przedstawicieli Gminy we Francji w marcu 2013 r. Oba samorządy chcą współpracować w obszarach ważnych dla gmin takich jak np. oświata, gospodarka, sport i kultura.

Lasy w gminie pozostają głównie pod nadzorem Nadleśnictwa Lubin oraz Nadleśnictwa Legnica. W składzie siedliskowym przeważa bór mieszany świeży, las mieszany świeży oraz las świeży. W ostatnich latach w Gminie obserwuje się wzrost powierzchni lasów.

Na terenie Gminy Lubin występują formy podlegające ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody i są to:

- rezerwat przyrody „Zimna Woda”,
- specjalny obszar ochrony Natura 2000 „Źródlika koło Zimnej Wody”,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Czarnej Wody”,
- gatunki chronionych roślin i zwierząt,
- pomniki przyrody.

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030

W gminie znajduje się także 18 parków krajobrazowych. Część z nich stanowi własność Gminy Lubin, jednakże w celu poprawy ich estetyki i atrakcyjności turystycznej oraz przywrócenia im pierwotnych funkcji wymagają szeregu zabiegów rewitalizacyjnych, a co najmniej konserwacji szaty roślinnej.

Ponadto w 2013 roku Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska wydała publikację informującą o tym, że Źródlika koło Zimnej Wody zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską jako Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000. Kod obszaru: PLH020092.

Kluczową sprawą dla kierunków rozwoju Gminy Lubin i stanu środowiska na jej terenie jest koncepcja uruchomienia odkrywkowej kopalni węgla brunatnego na silnie zurbanizowanym terenie pomiędzy Legnicą, Lubinem i Ścinawą. Przeciwko planowanej eksploatacji złóż węgla brunatnego metodą odkrywkową opowiedzieli się mieszkańcy regionu (sześć gmin jednocześnie) w prawomocnym referendum z 27 września 2009 r., w 95 % głosując na "Nie". Podjęte zostały stosowne uchwały Rady Gminy Lubin podtrzymujące negatywne stanowisko w tej sprawie.

W imieniu Gminy Lubin zadania o charakterze użyteczności publicznej, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzanie ścieków prowadzi Gminny Zakład Usług Komunalnych i Mieszkaniowych zs. w Księginicach (GZUKiM). Zakład jest eksploatatorem 8 mechaniczno – biologicznych oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w miejscowościach: Osiek, Chrótnik, Siedlce, Składowice, Raszków, Niemstów, Szklary Górne i Obora, do których podłączonych jest 26 miejscowości. Odprowadzanie ścieków bytowo – gospodarczych z terenu Gminy Lubin odbywa się systemem kanalizacji sanitarnej przy wykorzystaniu około 100 przepompowni ścieków. Miejscowości Zalesie i Buczynka nie zostały skanalizowane. Zakład eksploatuje 7 stacji uzdatniania wody zlokalizowanych w miejscowościach: Niemstów, Siedlce, Składowice, Obora, Lisiec, Karczowiska i Pieszków. Na 6 stacjach uzdatniania wody wodę surową wydobywa się ze studni głębinowych - łącznie 13 eksploatowanych studni. Natomiast woda surowa na stacji uzdatniania wody w miejscowości Pieszków dostarczana jest z ujęć należących do MPWiK Sp. z o.o. w Lubinie. Dla miejscowości Krzeczyn Wielki, Gola, Chrótnik i Miroszowice GZUKiM kupuje uzdatnioną wodę od MPWiK Sp. z o.o. w Lubinie, zaś dla miejscowości Krzeczyn Mały i Gorzyca od PWK Sp. z o.o. Chocianów oraz dla miejscowości Szklary Górne i Owczary od „Energetyka” Sp. z o.o. w Lubinie. Gmina Lubin zwodociągowania jest w 100%.

Z uwagi na następujące w wyniku bieżącej eksploatacji zużycie sieci wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej oraz towarzyszącej jej infrastruktury, i jednocześnie stały wzrost liczby mieszkańców, niezbędne są stałe nakłady inwestycyjne na utrzymanie i rozwój tej dziedziny działalności gminy.

Większość miejscowości na terenie gminy posiada dostęp do gazu ziemnego z sieci. Miejscowości nie objęte zasięgiem systemu gazowniczego to: Buczynka, Czarniec, Dąbrowa Górna, Gogołowice, Gorzelin, Kłopotów, Księginice, Miłosna, Niemstów, Pieszków, Siedlce, Składowice, Ustronie. Zaopatrzenie w gaz ww. miejscowości to istotne zadanie z punktu widzenia rozwoju gminy oraz dążenia do obniżenia emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, w tym CO₂.

Utrzymanie oświetlenia dróg, parków, skwerów i innych publicznych terenów należy do jednych z podstawowych obowiązków gminy w zakresie planowania energetycznego. W ramach eksploatacji oświetlenia drogowego sukcesywnie są wymieniane stare wyeksploatowane rtęciowe oprawy oświetleniowe zastępując je nowoczesnymi energooszczędnymi i posiadającymi znacznie wyższe wartości techniczne oprawy sodowymi. W chwili obecnej wszystkich opraw oświetleniowych eksploatowanych przez Gminę Lubin jest ponad 2 000 szt. W związku ze stałym rozwojem gminy i wzrostem liczby mieszkańców istnieje potrzeba dalszej rozbudowy i modernizacji oświetlenia ulicznego (np. wymiana opraw i nieefektywnych źródeł, budowa nowych).

Ponadto wśród jeszcze nielicznych instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii w obiektach użyteczności publicznej na obszarze Gminy Lubin dominują oprawy LED z panelami fotowoltaicznymi. Liczba takich opraw sukcesywnie wzrasta.

Czynione są także starania mające na celu zmianę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego tak, aby umożliwić w przyszłości inwestycje z branży OZE dotyczące budowy farm wiatrowych i fotowoltaicznych.

Działalność telekomunikacyjna na terenie gminy prowadzona jest przez dostępnych na rynku operatorów. W dziedzinie telefonii komórkowej dostępne są tu usługi większości polskich sieci. Obecnie na terenie gminy nie ma infrastruktury zapewniającej dostęp do Internetu we wszystkich miejscach. Powyższe wynika z charakteru obszaru gminy: zróżnicowanie terenu, duża lesistość, rozproszenie siedlisk ludzkich, ciekły wodny, co powoduje, że dla operatorów nieopłacalna jest budowa sieci zapewniającej dostęp do Internetu dla wszystkich mieszkańców. W gminie istnieje więc potrzeba stworzenia dodatkowych miejsc z powszechnym dostępem do Internetu.

Z uwagi na uwarunkowania ustawowe od lipca 2013 r. w Gminie Lubin wdrożony został nowy system odbioru odpadów komunalnych. Z analizy funkcjonowania tego systemu wynikało, iż należy go zmodyfikować, m.in. w taki sposób aby odpady zbierane selektywnie odbierane były w sposób bardziej płynny, np. poprzez selektywne odbieranie odpadów „u źródła” (tj. bezpośrednio z terenu posesji), na której są wytwarzane. Korekta systemu wdrożona została we wrześniu 2015 r. W celu usprawnienia zbiórki odpadów komunalnych należy rozważyć możliwość uruchomienia należących do gminy Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (tzw. PSZK-ów). Obecnie jeden PSZOK organizowany jest przez firmę zewnętrzną realizującą zbieranie odpadów komunalnych z terenów zamieszkałych na zlecenie gminy. Wzmocnienia i upowszechnienia wymaga także edukacja mieszkańców gminy w zakresie sposobu gospodarowania odpadami komunalnymi.

W ostatnich latach Gmina Lubin zrealizowała wiele zadań z udziałem środków zewnętrznych. Znaczna część z tych środków to dofinansowanie z Unii Europejskiej, a w szczególności z:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR),
- Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS),
- Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Z udziałem ww. środków Gmina wykonała projekty w ramach następujących programów:

- Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013 (RPOWD),
- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (PROW),
- Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL),
- Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (PO IG),
- Programu Operacyjnego Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007 – 2013 (PO RYBY).

W latach 2009 – 2015 Gmina Lubin pozyskała ponad 10,7 mln zł dotacji na realizację ok. 30 projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Za swoją działalność w zakresie wykorzystania środków z Unii Europejskiej, w roku 2013 w konkursie ogólnopolskim Gmina Lubin uzyskała tytuł „EUROGMINA”.

W roku 2014 Gmina Lubin uzyskała tytuł i certyfikat „Przyjazna Polska” oraz nagrodę główną: statuetkę i certyfikat w kategorii „Dobre miejsce zamieszkania” (Premium Home Location) w ramach programu „Przyjazna Polska” afiliowanego przy Krajowej Izbie Gospodarczej.

Niniejszy rozdział stanowi skrót większego opracowania pn. „Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015-2030 – Diagnoza”, jakie wykonane zostało na potrzeby pracy nad przedmiotowym dokumentem strategicznym.

CZĘŚĆ II - PRZEBIEG PRAC NAD STRATEGIĄ

Głównym założeniem przy pracy nad planem strategicznym Gminy Lubin na najbliższych 16 lat było tworzenie i realizowanie dokumentu metodami uwzględniającymi wysoki stopień partycypacyjny. Dokument na każdym etapie był tworzony udziałem mieszkańców oraz pracowników jednostek gminy.

Uczestnikami warsztatów byli:

- sołtysi,
- radni gminni,
- przedstawiciele rad sołeckich,
- przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych w tym klubów sportowych,
- przedstawiciele Ochotniczych Straży Pożarnych,
- przedsiębiorcy,
- pracownicy Urzędu Gminy w Lubinie i kierownicy referatów,
- dyrektorzy jednostek gminnych,
- aktywni mieszkańcy Gminy Lubin.

Pracami nad strategią kierowali koordynatorzy zewnętrzeni z ramienia Zleceniobiorcy, przy wsparciu osoby kontaktowej z ramienia Urzędu Gminy w Lubinie oraz Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska.

Rolą koordynatora było organizowanie pracy zespołu i dobór narzędzi niezbędnych do właściwego przygotowania dokumentu.

Pracownicy gminy występowali w roli ekspertów głównie przy części diagnostycznej oraz na spotkaniach warsztatowych z mieszkańcami.

Odbyły się następujące warsztaty:

Warsztat 1 - Analiza wewnętrzna kluczowych problemów rozwoju w Gminie Lubin - warsztat z udziałem mieszkańców oraz pracowników gminy.

Warsztat 2 - Analiza zintegrowana SWOT - warsztat z udziałem mieszkańców oraz pracowników gminy.

Warsztat 3 - Wizja, misja, cele strategii rozwoju Gminy Lubin - warsztat z udziałem mieszkańców oraz pracowników gminy.

Warsztat 4 - Wizja i przyszłość dla młodzieży w Gminie Lubin. Definiowanie problemów i sposobów rozwiązań z młodzieżą w Gminnym Gimnazjum.

Warsztat 5 - Wykorzystanie funduszu sołeckiego - warsztat z udziałem sołtysów i radnych.

Warsztat 4 i 5 były dodatkowymi warsztatami wynikającymi z potrzeb prac nad dokumentem zdefiniowanymi podczas poprzednich warsztatów.

W ramach prac przygotowawczych przeprowadzono badania z mieszkańcami.

Były to badania ankietowe dotyczące podstawowej infrastruktury na wsiach w Gminie Lubin. Ankieta była dystrybuowana przez Urząd Gminy w Lubinie za pośrednictwem sołtysów. Odebrano do analizy 87 wypełnionych ankiet.

Został także przeprowadzony wywiad poszerzony (fokus) m.in. z liderami organizacji pozarządowych dotyczący problemów i barier w rozwoju gminy.

Bardzo ciekawą metodą wykorzystaną przy tworzeniu strategii była możliwość składania indywidualnych wniosków i propozycji do uwzględnienia w strategii. Złożone w Urzędzie Gminy w Lubinie wnioski i propozycje były rozpatrywane na spotkaniu warsztatowym przez samych uczestników. Na bazie wypracowanych opinii urzędnicy przygotowali oficjalne odpowiedzi o uwzględnieniu lub nie uwzględnieniu zgłoszonych postulatów

Praca ekspercka nad dokumentem po zebraniu danych i dokonaniu analizy zakończyła się konsultacją z kierownikami referatów Urzędu Gminy w Lubinie, którzy wprowadzili korekty merytoryczne oraz zaproponowali indywidualne rozwiązania. Efekty kilkumiesięcznej pracy zespołu zaprezentowane zostały w listopadzie 2014 r. na otwartym spotkaniu w świetlicy w Krzeczynie Małym. Tekst wstępnego projektu strategii wraz z obszerną diagnozą udostępniony był na stronie internetowej gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030

Dodatkowym - bardzo istotnym elementem w budowaniu strategii rozwoju Gminy Lubin był akt wyborów samorządowych, które odbyły się pod koniec 2014 r. W wyniku ww. wyborów nastąpiła zmiana personalna na stanowisku Wójta Gminy Lubin, dokonano się również głęboka przebudowa w zakresie składu Rady Gminy Lubin.

Ww. wybory samorządowe wskazały jednoznacznie, iż program wyborczy nowego władarza Gminy Lubin jest programem większości głosujących mieszkańców gminy i powinien znaleźć odbicie w tak ważnym dokumencie, jakim jest „Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030”.

CZĘŚĆ III - STRATEGIA

1. MISJA, WIZJA, CEL NADRZĘDNY I CELE GŁÓWNE

1.1. Zasady prac nad strategią.

Zasady, którymi kierowano się podczas prac nad strategią:

1. Zasada partnerstwa - realizacja zasady partnerstwa oznacza włączenie władz gminnych i innych instytucji publicznych, partnerów gospodarczych i społecznych, a także właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie w procesy przygotowania, a następnie wdrażania strategii rozwoju gminy.

2. Zasada promowania równości szans kobiet i mężczyzn – zasada ta jest jedną z naczelných polityk horyzontalnych UE, której przestrzeganie gwarantuje kobietom i mężczyznom przypisanie równych praw i obowiązków, a także równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju), z których mogliby korzystać. W sposób szczególny przez „promowanie równości” należy rozumieć działania przyczyniające się do zwiększenia trwałego udziału kobiet i mężczyzn w zatrudnieniu i rozwoju ich kariery, ograniczenia segregacji na rynku pracy, zwalczania stereotypów związanych z płcią w dziedzinie kształcenia, szkolenia, życia społecznego oraz propagowania godzenia pracy i życia osobistego.

3. Zasada zrównoważonego rozwoju – zgodnie z tą zasadą przy korzystaniu z zasobów naturalnych nie należy kierować się jedynie zaspokajaniem własnych potrzeb, ale też brać pod uwagę przyszłe pokolenia i stan otaczającego środowiska. W planowaniu działań strategicznych należy dążyć do synergii celów gospodarczych, społecznych i ochrony środowiska.

1.2. Misja.

Misja to określenie podstawowych funkcji gminy, które zapisane są w ustawie o samorządzie terytorialnym z dnia 8 marca 1990 roku oraz w uchwalonym statucie gminy.

Misja Gminy Lubin zawarta jest w sformułowaniach:

- „Mieszkańcy Gminy stanowią z mocy prawa wspólnotę samorządową”,
- „Gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność”,
- „Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów”.

Misja Gminy Lubin wypracowana przez uczestników warsztatów brzmi następująco:

**NASZA GMINA NA ZASADACH WSPÓŁPRACY I INTEGRACJI
Z OBYWATELAMI REALIZUJE NASZE POTRZEBY WE WSPÓLNYM
ZARZĄDZANIU ROZWOJEM**

1.3. Wizja przyszłości i cel nadrzędny rozwoju Gminy.

Wizja rozwoju gminy to obraz jej przyszłego stanu, do którego będzie się dążyć, uwzględniając dobro środowiska przyrodniczego i potrzeby mieszkańców. Wszystkie działania podejmowane na rzecz jej urzeczywistnienia nie mogą zagrażać ani degradować środowiska.

Uczestnicy warsztatów sformułowali obraz gminy za **16** lat. Określono pożądane cechy środowiska przyrodniczego, skalę rozwoju gospodarczego, funkcjonowanie instytucji publicznych i poziom życia mieszkańców.

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030

Poprzez stworzenie wizji przygotowano ramy, które pozwoliły na wyznaczenie celów i sposobów ich realizacji. W ten sposób w strategii zaplanowano konsekwentny ciąg zdarzeń.

Hasłowa wizja rozwoju Gminy Lubin brzmi:

GMINA LUBIN TO ZACHOWANA PRZYRODA I DZIEDZICTWO HISTORYCZNE, ROLNICTWO OFERUJĄCE RÓŻNORODNĄ, BEZPIECZNĄ I DOBRĄ JAKOŚĆ ŻYWNOSĆ, URZEKAJĄCY OTWARTOŚCIĄ I ŻYCZLIWOŚCIĄ, PRZEDSIĘBIORCZOŚCIĄ, WIEDZĄ I ZAANGAŻOWANIEM MIESZKAŃCY.

Wizja w ujęciu szczegółowym to bardziej rozwinięty obraz Gminy Lubin:

Sfera środowiskowa.

- Środowisko naturalne jest w dobrym stanie, jego jakość nie uległa pogorszeniu, a najcenniejsze obszary, ze względu na walory krajobrazowe i przyrodnicze, są należycie chronione.
- Gmina dba o środowisko chroniąc je przed zanieczyszczeniem: ścieki oczyszczone odprowadzane do odbiorników spełniają parametry określone w obowiązujących przepisach prawa, odpady komunalne odbierane od mieszkańców są unieszkodliwiane zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie wymaganiami.
- Znaczna część energii pozyskiwana jest ze źródeł odnawialnych, przyjaznych środowisku.
- Gmina może pochwalić się dobrze zachowanym dziedzictwem kulturowym i historycznym.
- Istniejąca infrastruktura turystyczna zaspokaja wymagania mieszkańców i osób z poza terenu gminy.
- System dróg, ścieżek, szlaków sprzyja bezpiecznemu i sprawnemu przemieszaniu się. System ten jest też ważnym elementem regionalnego systemu komunikacji i turystyki we Wrzosowej Krainie powiązany z innymi regionami województwa dolnośląskiego i lubuskiego.
- Należyce prowadzona jest opieka nad bezdomnymi zwierzętami.

Sfera gospodarcza.

- Mieszkańcy nie mają większych problemów w znalezieniu zatrudnienia i pozyskaniu dochodów, głównie dzięki zatrudnieniu w KGHM oraz tworzeniu nowych oraz rozwijaniu istniejących firm.
- Firmy mają korzystne i konkurencyjne warunki do rozwoju i tworzenia nowych miejsc pracy.
- Wykorzystane są możliwości do rozwoju usług, także na podstawie walorów przyrodniczo – krajobrazowych.
- Region znany jest z możliwości wypoczynku w gospodarstwach agroturystycznych, wybitnej jakości wyżywienia i możliwości zakupu dobrej jakości produktów lokalnych, zwłaszcza żywności.
- Rolnictwo i przetwórstwo produktów rolnych jest ważnym działem gospodarki gminy.

Sfera społeczna.

- Mieszkańcy, a w szczególności osoby starsze, są pod dobrą i dostosowaną do potrzeb opieką zdrowotną i socjalną.
- Gminę zamieszkuje coraz większa ilość mieszkańców w tym dużo ludzi młodych, wykształconych i przedsiębiorczych.
- Duża grupa mieszkańców stale dba o podnoszenie swoich kwalifikacji i jest dobrze wykształcona. Kwalifikacje są dostosowane do rynku pracy i możliwości rozwoju.
- Jakość życia mieszkańców pozwala na bezpieczny i spokojny byt oraz rozwój.
- Mieszkańcy wszystkich miejscowości mają możliwość spotykania się i spędzania wspólnie wolnego czasu w dobrze przygotowanych do tego miejscach i obiektach.
- Cechą mieszkańców jest dbałość o środowisko, aktywność i zaangażowanie na rzecz swoich społeczności i gminy oraz zwiększanie swojej wiedzy i świadomości.
- Sołectwa pełnią funkcję lokalnych ośrodków aktywności obywatelskiej i rozwojowej.
- Do rozwoju gminy, w tym społeczności lokalnych, jest sprawnie pozyskiwana pomoc z różnych źródeł, z dużym zaangażowaniem mieszkańców i sołectw.

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030

- Sołectwa są aktywnie wspierane przez gminę i mają możliwość realizowania własnych działań.
- W gminie mieszka się i przebywa bez obaw o bezpieczeństwo.
- Rozwój gminy oparty jest o dobrze funkcjonujący system współpracy z aktywnymi grupami mieszkańców, kooperacją z organizacjami pozarządowymi i współdziałaniem z instytucjami i organizacjami w regionie.
- Wspierane są osoby starsze i ich aktywność, wzmacniane są działania na rzecz integracji międzypokoleniowej, prowadzona jest polityka włączania kobiet w aktywność na poziomie gminy.
- Wspólnie pielęgnowane są lokalne tradycje, ale także jesteśmy otwarci na świat i aktywnie realizujemy projekty z naszymi partnerami zagranicznymi.
- Gminna infrastruktura oświatowa (żłobki, przedszkola, szkoły) jest nowoczesna, dostosowana do potrzeb mieszkańców.

Z tak sformułowanej wizji powstał **cen nadrzędny** rozwoju Gminy Lubin:

Gmina przyjazna mieszkańcom, rozwijająca się w oparciu o zachowane walory przyrodniczo – kulturowe regionu, przedsiębiorczość mieszkańców i aktywność KGHM Polska Miedź SA.

1.4. Cele główne strategii.

Cel główny w odróżnieniu od celu nadrzędnego to taki cel strategiczny, który mamy osiągnąć w całości i za którego osiągnięcie ponosimy w pełni odpowiedzialność. Cel nadrzędny w dużym stopniu osiągniemy wówczas, gdy będziemy realizować cele główne. Określenie celu głównego polega, więc na odpowiedzi na pytanie: **jaki rozwój zapewni Gminie Lubin realizację celu nadrzędnego?** Przy budowie strategii rozwoju zrównoważonego odpowiedź na to pytanie jest następująca: rozwój społeczno-gospodarczy zharmonizowany ze środowiskiem, czyli rozwój, w którym granicą podejmowanych działań jest trwałość zasobów środowiska przyrodniczego.

Cele główne są „rozbite” na cele w układzie poszczególnych sfer (ładów).

Sfera środowiskowa. CEL GŁÓWNY 1:

**ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH,
ŚRODOWISKOWYCH I KULTUROWYCH NA RZECZ ROZWOJU GMINY.**

Sfera gospodarcza. CEL GŁÓWNY 2:

**ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY W OPARCIU O PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ
MIESZKAŃCÓW I PARTNERSKĄ WSPÓŁPRACĘ Z KLUCZOWYMI PODMIOTAMI
GOSPODARCZYMI, W TYM KGHM POLSKA MIEDŹ SA.**

Sfera społeczna. CEL GŁÓWNY 3:

**AKTYWNE WŁĄCZENIE OBYWATELI W ROZWÓJ GMINY ORAZ ZAPEWNIENIE
MIESZKAŃCOM SATYSFAKCUJĄCEGO POZIOMU JAKOŚCI ŻYCIA.**

2. ANALIZA SWOT

2.1. Szanse i zagrożenia rozwoju Gminy

W rozdziale tym została dokonana analiza czynników sprzyjających i ograniczających rozwój gminy. Rozważano atuty gminy oraz słabości stanowiące istotne bariery rozwojowe. Odniesiono się także do możliwości, które mogą pojawić się w przyszłości w otoczeniu gminy i rzutować na jej rozwój.

Analiza SWOT dla Gminy Lubin została przeprowadzona podczas warsztatów, wzbogacona ją także o wnioski płynące z diagnozy. Gminę poddano analizie wartościującej, określając słabe i mocne strony gminy obecnie, w podziale na 3 sfery – czyli co gmina ma, a czego nie ma, a co może wpływać na jej rozwój. Odniesiono się również do możliwości i zagrożeń, które mogą się pojawić w przyszłości w otoczeniu oraz wewnątrz gminy i wpływać na jej kondycję. Przewidując je, władze lokalne mogą uniknąć wielu trudności. Stawiając na mocne strony i wykorzystując szanse, Gmina Lubin może skutecznie niwelować słabości.

2.2. Stymulatory rozwoju.

Czynniki sprzyjające rozwojowi to stymulatory rozwoju tzn. te czynniki, które umożliwią Gminie Lubin realizację przyjętej wizji i celu nadrzędnego strategii. Są to czynniki, które gmina może wykorzystać w pobudzaniu własnego rozwoju. Należy do nich zaliczyć:

- Stymulowanie inicjatyw społecznych. Stworzenie warunków do zwiększenia aktywności mieszkańców zarówno w zakresie inicjatyw własnych (własna działalność gospodarcza, zmiana kwalifikacji zawodowych), jak i przedsięwzięć służących mieszkańcom (zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, opieka nad osobami znajdującymi się w trudnych warunkach, w tym osobami starszymi). **Temu celowi ma służyć powoływanie organizacji społecznych oraz organizacji gospodarczych wspierających przedsiębiorczość i tworzenie dodatkowych miejsc pracy.**
- Tworzenie partnerstwa społecznego i zwiększanie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu problemów gminy. **Ma temu służyć odpowiedni przepływ informacji pomiędzy gminą i mieszkańcami oraz włączanie mieszkańców w proces decyzyjny (partycypacja społeczna).** Wykorzystanie wiedzy i pomysłów lokalnej społeczności to budowanie rozwoju gminy w oparciu o najcenniejszy zasób – potencjał ludzki.
- **Wykorzystanie walorów przyrodniczo – krajobrazowych i kulturowych gminy w promocji gminy,** tworzenie dodatkowych miejsc pracy i przyciąganie turystów do skorzystania z atrakcji i oferty.
- Stymulowanie przedsiębiorczości na rzecz tworzenia miejsc pracy. Dzięki funkcjonowaniu KGHM Polska Miedź SA poziom bezrobocia jest znacznie niższy od średniej krajowej. Choć w horyzoncie czasowym, na który planowana jest strategia zakład ten będzie dalej funkcjonować warto wspierać również rozwój indywidualnej przedsiębiorczości oraz wspierać tworzenie nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach działających lokalnie. **Przy wsparciu i współpracy z KGHM warto stymulować tworzenie nowych podmiotów oferujących innowacyjne produkty i usługi o wysokim poziomie marż i wartości dodanej.**
- Na bazie strategii przygotowanie szczegółowych projektów do zapisanych zadań oraz **staranie się o zewnętrzne fundusze na ich realizację.**

Uczestnicy warsztatów dokonali analizy wartościującej, określając mocne i słabe strony gminy oraz szanse i zagrożenia dla jej rozwoju.

Tabela nr 2.1. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>Sfera środowiskowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • W stosunku do średniej wojewódzkiej i krajowej bardzo wysoki stopień zwodociągowania (niemal 100%) i skanalizowania (ponad 80%) • Dobrze rozwinięta sieć gazowa i energetyczna • Duży potencjał do rozwoju OZE • Istniejące na terenie gminy obszary Natura 2000 i inne formy ochrony przyrody • Gęsta sieć leśnych tras rowerowych 	<p>Sfera środowiskowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrastające zużycie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej • Oczyszczalnie ścieków wymagają rozbudowy i modernizacji • Nie wszystkie miejscowości są zgazyfikowane • Wiele gospodarstw domowych i gminnych obiektów użyteczności publicznej korzysta ze źródeł ciepła opalanych węglem • Systematyczne zanikanie walorów przyrodniczo – kulturowych gminy, w tym niska spójność architektoniczna nowej zabudowy • Gminna sieć szlaków rowerowych nie jest zintegrowana z systemem gmin sąsiednich • Nie w pełni wykorzystane zasoby przyrodnicze i kulturowe do rozwoju oferty rekreacyjnej, turystycznej i edukacyjnej • Trasy rowerowe są słabo oznaczone i oświetlone z niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturą (itp. parkingi) • Słaby stan techniczny wielu dróg • Niewystarczająca ilość chodników i oświetlenia. • Wymagający udoskonalenia system opieki nad bezdomnymi zwierzętami
<p>Sfera gospodarcza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Większy udział w strukturze ludności osób w wieku przedprodukcyjnym niż wieku poprodukcyjnym • Wzrastająca ilość prowadzonych działalności gospodarczych • Działalność gospodarcza prowadzona jest głównie w branżach handlowych i usługowych co świadczy o zamożności społeczeństwa • Działanie na terenie gminy dużej grupy kapitałowej (KGHM) • Niższe bezrobocie od średniej krajowej i wojewódzkiej • Wg danych GUS w powiecie lubińskim jest największy poziom przeciętnego wynagrodzenia brutto na Dolnym Śląsku 	<p>Sfera gospodarcza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak infrastruktury wsparcia przedsiębiorczości i dywersyfikacji branż – inkubator, strefa ekonomiczna, etc. • Słabo rozwinięta sieć bezpośredniej sprzedaży produktów rolnych • Niska świadomość znaczenia rozwoju przedsiębiorczości • Na obszarze gminy znajduje się mało terenów inwestycyjnych • Brak ofert, w tym inwestycyjnych, uwzględniających miejsca pracy dla kobiet

<p>Sfera społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dynamiczny wzrost liczby mieszkańców • Dobrze zorganizowana, wysokiej jakości sieć placówek edukacyjnych • Wzrastająca liczba miejsc w przedszkolu i punktach przedszkolnych • Realizacja programów stypendialnych dla młodzieży • W 84% sołectw znajduje się świetlica wiejska • W budżecie gminy wyodrębniony jest fundusz sołecki, co buduje samorządność na poziomie wsi • Aktywna grupa liderów wiejskich • Duża liczba działających zespołów artystycznych • Duża liczba Kół Gospodyń Wiejskich (KGW) • Gminna Biblioteka Publiczna posiada pięć filii • Rozbudowana baza kulturalna oraz sportowo – rekreacyjna • Szeroka oferta kulturalna i sportowa skierowana do mieszkańców • Na terenie gminy działa sporo NGO z czego większość to OSP oraz kluby sportowe • Spadająca liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej • Dobrze rozwinięta działalność GOPS • Duży potencjał aktywnych liderów wiejskich, głównie osób starszych • Cały teren gminy objęty jest komunikacją publiczną • Dobra lokalizacja przystanków i jakości taboru • Dobrze zorganizowany dojazd dzieci do szkoły 	<p>Sfera społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konieczność dzierżawienia pomieszczeń dla Gminnego Gimnazjum. • Nie wszystkie szkoły wyposażone są w infrastrukturę sportową zaspokajającą wszystkie potrzeby do realizacji programu • Mało różnorodna oferta zajęć pozalekcyjnych • Obiekty biblioteczne wymagają remontu • Remizy OSP wymagają remontów i doposażenia • Nie wszystkie sołectwa posiadają zadowalającą dla mieszkańców ilość połączeń transportu publicznego • Mała popularyzacja transportu publicznego • Mała ilość autobusów małogabarytowych • Nie wszyscy mieszkańcy mają dostęp do Internetu • Mała ilość (poza OSP i klubami sportowymi) organizacji pozarządowych działających na rzecz swojej wsi • Małe zaangażowanie ogółu mieszkańców w życie gminy, w szczególności młodych ludzi • Mała ilość plenerowych miejsc sprzyjających integracji społecznej, szczególnie brak miejsc wypoczynku nad wodą • Oferta GOK nie spełnia oczekiwań części mieszkańców co jest również wynikiem słabego zaangażowania mieszkańców w zgłaszanie potrzeb z zakresu kultury • Niewystarczająca ilość animatorów świetlicowych, trenerów sportu • Słabe przygotowanie animatorów świetlicowych • Słabe zaangażowanie młodzieży w działalność społeczną • Brak ośrodka wsparcia/opieki dla osób starszych, niepełnosprawnych i samotnych matek • Brak ośrodka opieki dla dzieci do lat 3 (żłobka) • Niski poziom świadomości obywatelskiej • Zbyt mała ilość programów aktywizujących społeczność lokalną
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Dalsze wydobywanie rudy miedzi przez KGHM co zapewni utrzymanie miejsc pracy • Szlaki komunikacyjne przebiegające przez gminę i planowane do realizacji (itp. S3) • Położenie w pobliżu miast istotnych w skali województwa • Dobre skomunikowanie z aglomeracjami wrocławską i legnicko – głogowską • Dalsze pozyskiwanie przez gminę środków z źródeł zewnętrznych, m in. z UE • Członkostwo w LGD i LGR • Zawiązane partnerstwo z francuska gminą Sathoney – Camp • Dobra współpraca z Powiatem Lubińskim i gminami sąsiednimi 	<ul style="list-style-type: none"> • Strategiczne zagrożenie dla mieszkańców i funkcjonowania gminy wynikające z planów otwarcia odkrywkowej kopalni węgla brunatnego • Włączenie Gminy Lubin w granice miasta Lubina lub połączenie z miastem Lubin i stworzenie w ten sposób jednej jednostki samorządu terytorialnego. • Starzejące się społeczeństwo • Migracje młodych mieszkańców Gminy • Przenoszenie miejskiego stylu życia na wieś

2.3. Destymulanty rozwoju.

Destymulanty (problemy) rozwoju gminy powinny posiadać trzy cechy:

- mieć charakter negatywny dla rozwoju;
- opisywać stan istniejący;
- powinny być istotne z punktu widzenia realizacji strategii.

Uczestnicy warsztatów korzystając z własnych obserwacji i analizy SWOT identyfikowali problemy w 3 sferach: **środowiskowej, społecznej, gospodarczej.**

Sfera środowiskowa.

Problemy:

1. Wiele obiektów publicznych i prywatnych korzysta ze źródeł energii opalanych węglem.
2. Systematyczne zanikanie walorów przyrodniczo – kulturowych gminy, itp. w wyniku niskiej spójności architektonicznej.
3. Starzejąca się infrastruktura publiczna (w tym drogi lokalne, wodociągi, sieć kanalizacyjna, oczyszczalnie ścieków) oraz system gospodarki odpadami komunalnymi, który wymaga doskonalenia oraz wymagający poprawy system opieki nad bezdomnymi zwierzętami.
4. Nie w pełni wykorzystane zasoby przyrodnicze i kulturowe do rozwoju oferty rekreacyjnej, turystycznej i edukacyjnej.
5. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

Sfera gospodarcza.

Problemy:

1. Niewystarczające działania na rzecz wsparcia przedsiębiorczości i dywersyfikacji rozwijanych branż gospodarczych.
2. Słabo rozwinięta sieć bezpośredniej sprzedaży produktów rolnych.
3. Niska świadomość społeczna znaczenia rozwoju przedsiębiorczości.

Sfera społeczna.

Problemy:

1. Niski poziom świadomości obywatelskiej i zaangażowania mieszkańców w życie gminy.
2. Niepełne wykorzystanie istniejącej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, będące wynikiem niewystarczającej oferty zorganizowanych form aktywnego spędzania czasu wolnego.
3. Z powodu szybko rosnącej ilości mieszkańców widoczne stają się braki w infrastrukturze oświatowej, opiekuńczej i zdrowotnej.
4. Niepełne wykorzystanie istniejącej infrastruktury kulturalnej, będące wynikiem niewystarczającej oferty zajęć.
5. Niesatysfakcjonujący mieszkańców poziom funkcjonowania transportu publicznego.

Następnie zidentyfikowane problemy zostały przekształcone na cele szczegółowe. W ten sposób problemy stanowiące istotne bariery rozwoju zostały przekształcone na pozytywne docelowe stany w przyszłości.

3. PLAN OPERACYJNY STRATEGII – CELE SZCZEGÓŁOWE, PRIORYTETY

Przyjęcie wizji Gminy Lubin umożliwiło sformułowanie celu nadrzędnego strategii stanowiącego podstawową przesłankę dalszego jej rozwoju. Cele główne określone jako zrównoważony rozwój trzech sfer: **środowiskowej, społecznej i gospodarczej**.

Cele szczegółowe to konkretne efekty, które gmina osiągnie za 16 lat, stanowiące odpowiedź na zidentyfikowane problemy.

Cel szczegółowy powinien być:

- precyzyjny,
- mierzalny,
- osiągalny,
- realistyczny,
- określony w czasie.

Zapisanie celów szczegółowych w formie **priorytetowych zadań** do realizacji z przypisanym czasem ich wykonania i odpowiedzialnością umożliwia spełnienie powyższych warunków. Tak powstaje **plan operacyjny** (harmonogram) do każdego celu szczegółowego, który staje się precyzyjnym zapisem (krok po kroku) działań służących osiągnięciu efektu docelowego.

W zapisach dotyczących finansowania pod pojęciem środki zewnętrzne należy rozumieć wszystkie możliwe do uzyskania na dany cel wsparcia (finansowe, organizacyjne, rzeczowe). Głównym źródłem zapewne będą programy i fundusze Unii Europejskiej, ale istotne są również inne źródła. Duże znaczenie mają również środki pozyskane niebezpośrednio przez samorząd, ale przez instytucje i organizacje pozarządowe, z którymi gmina będzie współpracowała, aby zrealizować działania zawarte w Strategii.

SFERA ŚRODOWISKOWA CEL GŁÓWNY 1:

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH, ŚRODOWISKOWYCH I KULTUROWYCH NA RZECZ ROZWOJU GMINY.

Dla osiągnięcia celu głównego określono następujące cele szczegółowe:

- 1.1. Wspieranie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii z Odnawialnych Źródeł Energii (OZE).
- 1.2. Zachowanie walorów krajobrazowych, przyrodniczych oraz kulturowych poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej i działań edukacyjnych oraz ochronnych.
- 1.3. Dalszy rozwój infrastruktury komunalnej, w tym stworzenie prawidłowo funkcjonującego systemu gospodarki odpadami oraz systemu opieki nad bezdomnymi zwierzętami.
- 1.4. Rozwój oferty turystyczno – rekreacyjnej i edukacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe gminy.

Cel szczegółowy 1.1. Wspieranie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii z Odnawialnych Źródeł Energii (OZE).

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 1.1.

Kwestie efektywności energetycznej oraz zwiększenie produkcji i wykorzystania „ekologicznej” energii z OZE są jednym z strategicznych priorytetów UE na lata 2014 – 2020.

Ma to również odzwierciedlenie na poziomie regionalnym w założeniach Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO), który będzie głównym źródłem wsparcia finansowania tych działań. W ramach tego celu szczegółowego wspierane będą inwestycje związane z efektywnością energetyczną budynków publicznych, oświetlenia drogowego oraz wspólnych częściach wielorodzinnych budynków mieszkalnych (przedsięwzięcia termomodernizacyjne, oświetlenie energooszczędne, etc.), tworzenie źródeł energii opartych na OZE oraz tworzenie systemów zarządzania energią. Gmina powinna również zachęcać inwestorów, choćby przez odpowiednie zapisy w planie zagospodarowania przestrzennego, do realizacji na terenie gminy infrastruktury wytwarzania energii z OZE. Warto zwrócić uwagę, że w horyzoncie do 2030 roku kwestie energetyczne (źródła pozyskiwania i wytwarzania, ceny i dostępność surowców, koszt jej wytworzenia, etc.) będą zapewne ulegać dynamicznym zmianom i będą miały wpływ na światowy system gospodarczy i społeczny. Warto więc zastanowić się również nad wspieraniem działań prosumenckich – czyli związanych z wytwarzaniem energii przez indywidualne gospodarstwa domowe na swoje potrzeby czy sprzedawanie i przekazywanie wytwarzanej energii do publicznych sieci przesyłowych.

Cel szczegółowy 1.1. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 1.1.1. Podnoszenie efektywności energetycznej w budynkach publicznych i komunalnych oraz w ramach eksploatacji oświetlenia drogowego.
- 1.1.2. Podnoszenie efektywności energetycznej we wspólnych częściach wielorodzinnych budynków mieszkalnych.
- 1.1.3. Wprowadzenie źródeł energii w większym stopniu opartych na OZE.
- 1.1.4. Prowadzenie różnorodnych działań, w tym informacyjnych i promocyjnych związanych z zachęcaniem mieszkańców i przedsiębiorców z terenu gminy do poprawienia efektywności energetycznej w posiadanych budynkach i wykorzystaniu energii z OZE.

Cel szczegółowy 1.2. Zachowanie walorów krajobrazowych, przyrodniczych oraz kulturowych poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej i działań edukacyjnych oraz ochronnych.

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 1.2.

Gmina Lubin kojarzona jest głównie z działalnością prowadzoną przez KGHM Polska Miedź SA. Nie oznacza to jednak, że na terenie gminy nie znajdują się obszary cenne przyrodniczo, zabytki i tereny o dużych walorach krajobrazowych. Powinny one zostać zachowane, choćby z tego względu, że mają duży wpływ na tożsamość gminy i stanowią element dziedzictwa obszaru, jak itp. parki gminne, które wymagają dalszej rewitalizacji. Aby było to możliwe należy wykonać nową Inwentaryzację Przyrodniczą. Ważnym narzędziem realizacji tych działań jest odpowiedni plan zagospodarowania przestrzennego oraz realizacja działań edukacyjnych. Należy podkreślić również, że żadne z planowanych w ramach strategii zadań nie będzie bezpośrednio oddziaływać na znajdujące się na terenie gminy obszary Natura 2000 i inne obszary chronione.

Cel szczegółowy 1.2. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 1.2.1. Uwzględnianie w tworzonych planach zagospodarowania przestrzennego kwestii związanych z zachowaniem dziedzictwa przyrodniczego i historycznego.
- 1.2.2. Popularyzacja dbałości o prywatne posesje i tereny wspólne.
- 1.2.3. Prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej i regionalnej.
- 1.2.4. Działania na rzecz zachowania, rewitalizacji, renowacji i odtworzenia obiektów zabytkowych.
- 1.2.5. Działania na rzecz zachowania i odtwarzania obszarów przyrodniczo cennych.

Cel szczegółowy 1.3. Dalszy rozwój infrastruktury komunalnej, w tym stworzenie prawidłowo funkcjonującego systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz nowoczesnego schroniska dla zwierząt.

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 1.3.

Obecnie Gmina Lubin może poszczycić się wysokim poziomem skanalizowania i zwodociągowanie. Należy jednak zwrócić uwagę na dynamiczny wzrost ilości mieszkańców i związany z nim rozrost zabudowy, głównie jednorodzinnej. Rodzi to konieczność rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz uwzględnienie w perspektywie do 2030 roku konieczności ich modernizacji, a także racjonalizacji zużycia wody. Nie wszystkie miejscowości na terenie gminy podłączone są również do sieci gazowej. Jednym z priorytetów na najbliższe lata jest także uporządkowanie systemu gospodarki odpadami na terenie gminy. Konieczność ta wynika z ostatnich zmian prawnych oraz obowiązku wypełnienia dyrektyw unijnych dotyczących gospodarki odpadami. Ważne jest podjęcie również działań w myśl zasady 3R – reduce, reuse, recykling. W ramach infrastruktury komunalnej powinno się także udoskonalić system opieki nad bezdomnymi zwierzętami. Bardzo ważnym elementem tej infrastruktury są także lokalne drogi. W całym okresie realizacji strategii powinny być realizowane działania związane z ich remontami i modernizacją, budową nowych, inwestycjami w chodniki oraz oświetlenie uliczne.

Cel szczegółowy 1.3. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 1.3.1. Dążenie do utrzymania odpowiedniego stanu infrastruktury oczyszczania ścieków, kanalizacyjnej i wodociągowej. Prowadzenie działań racjonalizujących zużycie wody.
- 1.3.2. Wspieranie przedsięwzięć związanych z gazyfikacją wsi.
- 1.3.3. Stworzenie efektywnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.
- 1.3.4. Udoskonalenie systemu opieki nad bezdomnymi zwierzętami.
- 1.3.5. Rozbudowa i poprawa jakości dróg przebiegających przez gminę, w tym budowa chodników i oświetlenia ulicznego.

Cel szczegółowy 1.4. Rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe gminy.

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 1.4.

Istniejące na terenie gminy zasoby przyrodnicze i kulturowe stanowią dobrą bazę do rozwinięcia oferty turystyczno – rekreacyjnej i edukacyjnej. Szczególnie powinna ona być skierowana do mieszkańców najbliższych ośrodków miejskich – Lubina, Polkowic i Legnicy oraz opierać się na działaniach związanych z turystyką aktywną i weekendową. Aby oferta ta była naprawdę atrakcyjna należy rozbudować sieć tras i ścieżek rowerowych (przystosowanych również do potrzeb nordic walkingu i rolkarzy) i połączyć ją z trasami na terenie sąsiednich gmin, rozbudować infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną, szczególnie na terenach leśnych i parkowych. Inwestycji wymaga również infrastruktura edukacyjna (ścieżki przyrodnicze i kulturowe, tablice edukacyjne, etc.) prezentująca zasoby przyrodnicze i kulturowe. Ważne aby zarówno oferta turystyczna jak i edukacyjna uwzględniały nowoczesne, interaktywne formy komunikacji i prezentacji – serwisy internetowe, aplikacje mobilne, gry planszowe i elektroniczne etc. Warto ofertę tą prezentować i promować również w sposób ciekawy, angażujący uczestników w działania, zapewniając im pozytywne emocje i doświadczenie, należy więc tworzyć Ekomuzea czy Wioski Tematyczne.

Cel szczegółowy nr 1.4. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 1.4.1. Rozbudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.
- 1.4.2. Rozbudowa sieci tras i ścieżek rowerowych.
- 1.4.3. Stworzenie i promocja atrakcyjnej oferty turystycznej.

TABELA NR 3.1. PLAN OPERACYJNY DLA CELU GŁÓWNEGO 1

SFERA ŚRODOWISKOWA			
Cel główny 1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych, środowiskowych i kulturowych na rzecz rozwoju gminy			
Cel szczegółowy 1.1. Wspieranie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii z Odnawialnych Źródeł Energii (OZE).			
Priorytety	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1.1.1. Podnoszenie efektywności energetycznej w budynkach publicznych i komunalnych oraz w ramach eksploatacji oświetlenia drogowego.	2016 – 2022	Urząd Gminy i Gminny Zakład Usług Komunalnych i Mieszkaniowych (GZUKiM)	Budżet gminy i środki zewnętrzne (głównie RPO oraz WFOŚiGW/NFOŚ)
1.1.2. Podnoszenie efektywności energetycznej we wspólnych częściach wielorodzinnych budynków mieszkalnych.	2016 – 2022	Urząd Gminy i Gminny Zakład Usług Komunalnych i Mieszkaniowych (GZUKiM)	Budżet gminy, środki zewnętrzne (głównie RPO oraz WFOŚiGW/NFOŚ) oraz środki inwestorów
1.1.3. Wprowadzenie źródeł energii w większym stopniu opartych na OZE.	2015 – 2025	Urząd Gminy, Gminny Zakład Usług Komunalnych i Mieszkaniowych (GZUKiM) oraz inwestorzy	Budżet gminy, środki zewnętrzne (głównie RPO oraz WFOŚiGW/NFOŚ) oraz środki inwestorów
1.1.4. Prowadzenie różnorodnych działań, w tym informacyjnych i promocyjnych związanych z zachęcaniem mieszkańców i przedsiębiorców z terenu gminy do poprawienia efektywności energetycznej w posiadanych budynkach i wykorzystaniu energii z OZE.	Stale	Urząd Gminy	Budżet gminy i środki zewnętrzne (głównie RPO oraz WFOŚiGW)

Cel szczegółowy 1.2. Zachowanie walorów krajobrazowych, przyrodniczych oraz kulturowych poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej i działań edukacyjnych oraz ochronnych.			
Priorytety	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1.2.1. Uwzględnianie w tworzonych planach zagospodarowania przestrzennego kwestii związanych z zachowaniem dziedzictwa przyrodniczego i historycznego.	2015-2020	Urząd Gminy	Budżet gminy
1.2.2. Popularyzacja dbałości o prywatne posesje i tereny wspólne.	Stale	Urząd Gminy, Rady Sołeckie, Sołtysi, grupy odnowy wsi	Budżet gminy, środki zewnętrzne w tym pozyskane z LGD, środki prywatne
1.2.3. Prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej i regionalnej.	Stale	Urząd Gminy, Gminne jednostki oświatowe, GOK we współpracy z LGD, organizacje pozarządowe	Budżet gminy i środki zewnętrzne (głównie RPO, WFOŚiGW oraz PROW i PORiM w tym w ramach LGD/LGR)
1.2.4. Działania na rzecz zachowania, rewitalizacji, renowacji i odtworzenia obiektów zabytkowych.	2015 – 2030	Urząd Gminy oraz właściciele/zarządcy obiektów zabytkowych	Budżet gminy i środki zewnętrzne (głównie RPO i PROW w tym w ramach LGD, środki z budżetu Państwa i z budżetu Województwa Dolnośląskiego), środki prywatne
1.2.5. Działania na rzecz zachowania i odtwarzania obszarów przyrodniczo cennych.	Stale	Urząd Gminy we współpracy z RDOŚ	Budżet gminy i środki zewnętrzne (głównie RPO, WFOŚiGW oraz PROW i PORiM w tym w ramach LGD/LGR)

Cel szczegółowy 1.3. Dalszy rozwój infrastruktury komunalnej, w tym stworzenie prawidłowo funkcjonującego systemu gospodarki odpadami.			
Priorytety	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1.3.1. Dążenie do utrzymania odpowiedniego stanu infrastruktury oczyszczania ścieków, kanalizacyjnej i wodociągowej. Prowadzenie działań racjonalizujących zużycie wody.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy i Gminny Zakład Usług Komunalnych i Mieszkaniowych (GZUKiM)	Budżet gminy i środki zewnętrzne (głównie RPO, PROW oraz WFOŚiGW)
1.3.2. Wspieranie przedsięwzięć związanych z gazyfikacją wsi.	2015 – 2022	Urząd Gminy i Gminny Zakład Usług Komunalnych i Mieszkaniowych (GZUKiM)	Budżet gminy i środki zewnętrzne (głównie RPO oraz WFOŚiGW) oraz środki inwestorów
1.3.3. Stworzenie efektywnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.	2015 – 2018	Urząd Gminy	Budżet gminy i środki zewnętrzne, środki przedsiębiorstw obrotu surowcami wtórnymi
1.3.4. Udoskonalenie systemu opieki nad bezdomnymi zwierzętami.	2015 – 2017	Urząd Gminy	Budżet gminy, budżety gmin partnerskich, środki zewnętrzne RPO
1.3.5. Rozbudowa i poprawa jakości dróg przebiegających przez gminę, w tym budowa chodników i oświetlenia ulicznego	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy z zarządcami dróg	Budżet gminy i środki zewnętrzne (w tym RPO i PROW w tym w ramach LGD), budżet Państwa

Cel szczegółowy 1.4. Rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe gminy.			
Priorytety	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
1.4.1. Rozbudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	2015 – 2022	Urząd Gminy przy współpracy zarządców terenu i infrastruktury turystycznej oraz LGD,	Budżet gminy, środki zewnętrzne (głównie PROW w tym w ramach LGD/LGR) oraz środki prywatne
1.4.2. Rozbudowa sieci tras i ścieżek rowerowych.	2015 – 2022	Urząd Gminy przy współpracy zarządców terenu i infrastruktury turystycznej oraz LGD	Budżet gminy, środki zewnętrzne (głównie PROW w tym w ramach LGD/LGR i RPO) oraz środki prywatne
1.4.3. Stworzenie i promocja atrakcyjnej oferty turystycznej.	Stale	Urząd Gminy we współpracy z usługodawcami turystycznymi i LGD	Budżet gminy, środki zewnętrzne (PROW i PORiM w tym w ramach LGD/LGR) oraz środki prywatne

**SFERA GOSPODARCZA
CEL GŁÓWNY 2:**

**ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY W OPARCIU O PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ
MIESZKAŃCÓW I PARTNERSKĄ WSPÓŁPRACĘ Z KLUCZOWYMI PODMIOTAMI
GOSPODARCZYMI, W TYM KGHM POLSKA MIEDŹ SA.**

Dla osiągnięcia celu głównego określono następujące cele szczegółowe:

- 2.1. Stworzenie systemu wspierającego przedsiębiorczość mieszkańców i podmioty gospodarcze działające na terenie gminy.
- 2.2. Rozwój rynku lokalnych produktów, w tym rolniczych, i usług.
- 2.3. Współpraca z przedsiębiorcami w stymulowaniu rozwoju gospodarczego gminy.

Cel szczegółowy 2.1. Stworzenie systemu wspierającego przedsiębiorczość mieszkańców i podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy.

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 2.1:

Dzięki aktywności podmiotów gospodarczych i przedsiębiorczości mieszkańców Gmina Lubin ma mniejszy poziom bezrobocia niż średnia krajowa. Jest to niewątpliwie zasługa funkcjonowania KGHM i zakładów powiązanych gdzie pracują mieszkańcy gminy. W perspektywie wieloletniej gmina, w miarę swoich kompetencji, powinna wspierać i stymulować rozwój przedsiębiorczości na swoim terenie oraz tworzyć przyjazne warunki dla przedsiębiorstw działających, czy chcących rozpocząć działalność na terenie gminy. Ważnym aspektem tego wsparcia powinno być priorytetowe traktowanie przedsiębiorców, którzy zatrudniają mieszkańców, głównie bezrobotnych, z terenu gminy.

Cel szczegółowy 2.1. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 2.1.1. Wsparcie utworzenia inkubatora przedsiębiorczości i akceleratora biznesu rozwijających i wspierających przedsiębiorczych mieszkańców i podmioty gospodarcze z terenu gminy.
- 2.1.2. Stworzenie systemu zachęcającego do prowadzenia biznesu na terenie gminy (itp. wyznaczanie terenów – stref gospodarczych - pod inwestycje w mpzp lub preferencje podatkowe).

Cel szczegółowy 2.2. Rozwój rynku lokalnych produktów, w tym rolniczych, i usług.

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 2.2.:

Gmina Lubin ma m in. charakter rolniczy. W związku z tym warto zwrócić uwagę, że w latach 2014 – 2020 jednym z priorytetów UE będzie wspieranie tzw. „krótkich łańcuchów dostaw” oraz tworzenie lokalnych rynków produktów rolnych. W europejskich i polskich ośrodkach aglomeracyjnych rozwijane są również systemy sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych. Warto te trendy wspierać i stworzyć taki system dla pobliskich ośrodków miejskich – Lubina, Polkowic i Legnicy. Inną ważną kwestią jest wspieranie lokalnych usługodawców, ze szczególnym uwzględnieniem usługodawców turystycznych i gastronomicznych. W przypadku rozwoju oferty turystyki aktywnej i weekendowej zaplanowanej w innych celach strategii pojawi się więcej podmiotów gospodarczych działających na tym polu. Zaplanowane w ramach tego celu szczegółowego działania powiązane powinny być z aktywnością Lokalnej Grupy Działania (LGD) „Wrzosowa Kraina”, która planuje rozwijać system certyfikacji lokalnych produktów i usług.

Cel szczegółowy 2.2. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 2.2.1. Rozwój lokalnego rynku produktów rolnych (targowiska, jarmarki, cykliczne imprezy, system sprzedaży bezpośredniej, działania promocyjne, etc.).

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030

- 2.2.2. Wsparcie działań promujących lokalnych usługodawców i producentów, w tym usługodawców turystycznych.
- 2.2.3. Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju infrastruktury noclegowej i gastronomicznej.
- 2.2.4. Zachęcanie mieszkańców do tworzenia gospodarstw agroturystycznych, edukacyjnych i oferty turystyki weekendowej.
- 2.2.5. Wsparcie szkoleniowo – doradcze dla rolników i usługodawców.

Cel szczegółowy 2.3. Współpraca z przedsiębiorcami w stymulowaniu rozwoju gospodarczego Gminy.

Uzasadnienie wyboru celu:

Gmina ma bardzo niewiele formalnych narzędzi dzięki którym może stymulować rozwój gospodarczy. Rozwiązaniem może być wprowadzenie partnerskiego modelu współpracy samorządu, instytucji otoczenia biznesu i przedsiębiorców działających na terenie gminy. Współpraca ta może się przyczynić do lepszego przepływu informacji pomiędzy tymi podmiotami, stworzenia efektywnego systemu monitoringu lokalnej przedsiębiorczości i zwiększenia innowacyjności lokalnych przedsiębiorców. Jednym z narzędzi, o których warto pamiętać jest tworzenie partnerstw publiczno – prywatnych.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 2.3.1. Powołanie lokalnego forum przedsiębiorczości.
- 2.3.2. Stworzenie i realizacja wspólnego programu edukacyjnego stymulującego postawy przedsiębiorcze.
- 2.3.3. Wspólne działania lobbystyczne i promocyjne.

TABELA NR 3.2. PLAN OPERACYJNY DLA CELU GŁÓWNEGO 2

SFERA GOSPODARCZA			
Cel główny 2: Rozwój gospodarczy gminy w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i partnerską współpracę z kluczowymi podmiotami gospodarczymi, w tym KGHM Polska Miedź SA			
Cel szczegółowy 2.1. Stworzenie systemu wspierającego przedsiębiorczość mieszkańców i podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy			
Priorytety	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
2.1.1. Wsparcie utworzenia inkubatora przedsiębiorczości i akceleratora biznesu rozwijających i wspierających przedsiębiorczych mieszkańców i podmioty gospodarcze z terenu Gminy.	2015 – 2019	Urząd Gminy we współpracy z NGO i przedsiębiorcami	Budżet gminy, środki zewnętrzne (głównie RPO)
2.1.2. Stworzenie systemu zachęcającego do prowadzenia biznesu na terenie Gminy (itp. wyznaczenie terenów – stref gospodarczych - pod inwestycje w mpzp lub preferencje podatkowe).	Stale	Urząd Gminy i Rada Gminy	Budżet gminy

Cel szczegółowy 2.2. Rozwój rynku lokalnych produktów, w tym rolniczych, i usług

Priorytety	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
2.2.1. Rozwój lokalnego rynku produktów rolnych (targowiska, jarmarki, cykliczne imprezy, system sprzedaży bezpośredniej, działania promocyjne, etc.).	Stale	Urząd Gminy we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami, rolnikami i organizacjami pozarządowymi	Budżet gminy i środki zewnętrzne (głównie PROW w tym w ramach LGD/LGR)
2.2.2. Wsparcie działań promujących lokalnych usługodawców i producentów, w tym usługodawców turystycznych.	Stale	Urząd Gminy we współpracy producentami i usługodawcami	Budżet gminy i środki zewnętrzne (w tym w ramach LGD/LGR), środki prywatne
2.2.3. Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju infrastruktury noclegowej i gastronomicznej.	Stale	Inwestor we współpracy z Urzędem Gminy i LGD	Środki zewnętrzne (RPO, PROW i PORiM w tym z LGD/LGR) oraz środki prywatne inwestorów
2.2.4. Zachęcanie mieszkańców do tworzenia gospodarstw agroturystycznych, edukacyjnych i oferty turystyki weekendowej.	Stale	Urząd Gminy we współpracy z usługodawcami turystycznymi i LGD	Budżet gminy, środki zewnętrzne (PROW i PORiM w tym w ramach LGD/LGR) oraz środki prywatne
2.2.5. Wsparcie szkoleniowo – doradcze dla rolników i usługodawców.	Stale	Instytucje edukacyjne, ośrodki doradztwa we współpracy z Urzędem Gminy i LGD	Budżet gminy, środki zewnętrzne (PROW i PORiM w tym w ramach LGD/LGR) oraz środki instytucji edukacyjnych i doradczych

Cel szczegółowy 2.3. Współpraca z przedsiębiorcami w stymulowaniu rozwoju gospodarczego Gminy			
Priorytety	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
2.3.1. Powołanie lokalnego forum przedsiębiorczości.	2015 – 2017	Urząd Gminy we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami	Budżet gminy i środki przedsiębiorców
2.3.2. Stworzenie i realizacja wspólnego programu edukacyjnego stymulującego postawy przedsiębiorcze.	2015 – 2020	Urząd Gminy i Rada Gminy we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi	Budżet gminy, środki zewnętrzne (RPO, PROW w tym w ramach LGD/LGR)
2.3.3. Wspólne działania lobbystyczne i promocyjne.	Stale	Urząd Gminy we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi	Budżet gminy i środki przedsiębiorców

**SFERA SPOŁECZNA
CEL GŁÓWNY 3:**

**AKTYWNE WŁĄCZENIE OBYWATELI W ROZWÓJ GMINY ORAZ ZAPEWNIENIE
MIESZKAŃCOM SATYSFAKCUJĄCEGO POZIOMU JAKOŚCI ŻYCIA.**

W czasie pracy warsztatowej wypracowane zostały następujące cele szczegółowe:

- 3.1. Włączenie obywateli i organizacji pozarządowych w planowanie i realizację działań na rzecz rozwoju gminy oraz zachowania jej tożsamości i dziedzictwa.
- 3.2. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo – rekreacyjnej.
- 3.3. Rozwój infrastruktury i oferty zajęć kulturalnych dla mieszkańców.
- 3.4. Rozbudowa bazy administracyjnej, oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej oraz wzbogacenie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych.
- 3.5. Doskonalenie funkcjonowania transportu publicznego.

Cel szczegółowy 3.1. Włączenie obywateli i organizacji pozarządowych w planowanie i realizację działań na rzecz rozwoju gminy oraz zachowania jej tożsamości i dziedzictwa.

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.1.

W odczuciu uczestników warsztatów jednym z głównych problemów jest słaby poziom edukacji obywatelskiej, którego wynikiem jest małe zaangażowanie mieszkańców w życie gminy. Aby temu przeciwdziałać, należy stworzyć warunki sprzyjające rozwojowi świadomej i aktywnej wspólnoty lokalnej. Realizowane działania powinny koncentrować się zarówno wokół większego zaangażowania mieszkańców w funkcjonowanie istniejących już struktur, itp. sołectwa czy szkoły, ale także wspierać tworzenie formalnych i nieformalnych organizacji społecznych, tj. organizacji pozarządowych, Kół Gospodyń Wiejskich, Grup Odnowy Wsi, etc. Ważnym działaniem jest również powołanie formalnej reprezentacji organizacji pozarządowych (Rada Działalności Pożytku Publicznego) oraz konkretnych grup społecznych (itp. Rada Seniorów, Rada Młodzieży), czy promocja i rozwijanie aktywności w zakresie wolontariatu. Aktywnie działające organizacje pozarządowe, poza funkcjami integracyjnymi, mogą spełniać również funkcje związane z rozwojem gminy, poprzez zdobywanie na te cele środków zewnętrznych lub realizowanie projektów w partnerstwie z gminą (itp. organizowanie pieczy zastępczej). Wzrost aktywności i większe zaangażowanie mieszkańców w różnorodne inicjatywy da szansę na rozwój gminy oraz zachowanie jej tożsamości i dziedzictwa. Istotną rolę dla rozwoju gminy stanowi także jej otwarcie na świat oraz możliwość kontynuowania współpracy z innymi gminami państw Unii Europejskiej.

Cel szczegółowy 3.1. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.1.1. Powołanie ciał reprezentacji społecznej – itp. Gminnej Rady Działalności Pożytku Publicznego, Rady Seniorów, Rady Młodzieży.
- 3.1.2. Wdrażanie zasad prowadzenia konsultacji społecznych w kwestiach ważnych dla organizacji pozarządowych i lokalnej społeczności.
- 3.1.3. Realizacja programu edukacji obywatelskiej.
- 3.1.4. Realizacja szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje i umiejętności organizacji pozarządowych i innych podmiotów ekonomii społecznej.
- 3.1.5. Realizacja gminnego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- 3.1.6. Doskonalenie systemu wsparcia dla innych inicjatyw społecznych (rady sołeckie, Koła Gospodyń Wiejskich, zespoły artystyczne, etc.).
- 3.1.7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie organizacji pieczy zastępczej.
- 3.1.8. Aktywna współpraca z partnerami zagranicznymi.

Cel szczegółowy 3.2. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo – rekreacyjnej.

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego nr 3.2.

Obecny poziom rozwoju infrastruktury sportowo – rekreacyjnej należy uznać za zadowalający. W perspektywie do 2030 roku należy zaplanować jego modernizację oraz uzupełnienie czy tworzenie kompleksowych obiektów rekreacyjno – sportowych, w tym także przy obiektach oświatowych. Szczególnie widoczny jest brak basenów sportowych (itp. przyszkolnych) przeznaczonych do nauki pływania i rekreacji oraz brak miejsc wypoczynku nad wodą. Obecnie większym problemem jest stopień wykorzystania infrastruktury. Mieszkańcy gminy zwracają uwagę na konieczność zwiększenia liczby trenerów i animatorów, którzy przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury prowadziliby zajęcia dla mieszkańców gminy. W celu popularyzacji aktywności fizycznej oraz umysłowej (np. szachy) należy organizować cykliczne imprezy, zawody, spartakiady, etc. dla mieszkańców gminy przy jednoczesnym wykorzystaniu aktywności mieszkańców i organizacji pozarządowych. Wskazane jest także wykorzystanie do tego celu obiektów oświatowych oraz uzupełnienie oferty szkolnej o nowe dziedziny (np. szachy).

Cel szczegółowy 3.2. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.2.1. Budowa, modernizacja i doposażenie infrastruktury sportowo – rekreacyjnej oraz wspieranie działań w tym zakresie.
- 3.2.2. Rozwój stałej oferty zajęć sportowych i rekreacyjnych poprzez zatrudnienie i podnoszenie kompetencji trenerów i animatorów oraz wspieranie w tym zakresie organizacji pozarządowych i szkół.

Cel szczegółowy 3.3. Rozwój infrastruktury i oferty zajęć kulturalnych dla mieszkańców.

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego nr 3.3.

Podobnie jak w przypadku infrastruktury sportowo – rekreacyjnej można mówić o wysokiej jakości infrastruktury kulturalnej (GOK, biblioteki, świetlice, etc.) Mieszkańcom zależy na stałym rozszerzaniu i wzbogacaniu oferty zajęć. Zwracają oni uwagę również na konieczność zatrudnienia animatorów świetlicowych oraz wyspecyfikowania oferty GOK-u pod konkretne grupy odbiorców – dzieci, młodzieży, osób starszych, etc. Cenna będzie także w tym zakresie aktywność organizacji pozarządowych.

Cel szczegółowy 3.3. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.3.1. Budowa, modernizacja i doposażenie infrastruktury kulturalnej (GOK, biblioteki, świetlice, etc.).
- 3.3.2. Rozwój stałej oferty zajęć kulturalnych w GOK-u, bibliotece i świetlicach m in. poprzez zatrudnienie animatorów oraz przystosowanie jej do potrzeb mieszkańców oraz wspieranie aktywności organizacji pozarządowych przy dopełnianiu oferty kulturalnej.

Cel szczegółowy 3.4. Rozbudowa bazy administracyjnej, oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej oraz wzbogacenie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych.

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.4.

W ostatnich latach notowany jest dynamiczny wzrost liczby mieszkańców gminy. Powoduje to konieczność rozbudowy istniejącej bazy administracyjnej, oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej. Należy poprawić warunki obsługi mieszkańców gminy. Obecnie jednostki gminne takie jak GZUKiM , GOK, GOPS, Urząd Gminy znajdują się w różnych miejscowościach (itp. część GOPSu jest w Urzędzie Gminy, a część w Księginicach), należy tą sytuację rozwiązać poprzez utworzenie centrum obsługi mieszkańców oraz rozwój e-usług. rozbudowana powinna być również baza edukacyjno – opiekuńcza dla najmłodszych – żłobki i przedszkola oraz sieć publicznego dostępu do Internetu.

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030

Rosnąca ilość mieszkańców oraz starzenie się społeczeństwa wymusi również rozbudowę bazy zdrowotnej oraz opiekuńczej (choćby utworzenie domu opieki nad osobami starszymi). Rozbudowywana infrastruktura powinna być również dostępna dla osób niepełnosprawnych. Ważnym elementem powiązaniem z rozbudową bazy oświatowej i edukacyjnej jest podnoszenie kompetencji psychospołecznych nauczycieli i opiekunów, wzbogacenie zajęć pozalekcyjnych dla uczniów oraz stworzenie programów edukacji przez całe życie.

Cel szczegółowy 3.4. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.4.1. Utworzenie centrum obsługi mieszkańców oraz rozwój e-usług w urzędzie.
- 3.4.2. Budowa kompleksu oświatowego.
- 3.4.3. Rozbudowa i modernizacja bazy oświatowej i edukacyjnej.
- 3.4.4. Rozbudowa i modernizacja bazy opiekuńczej i zdrowotnej.
- 3.4.5. Podnoszenie kompetencji psychospołecznych kadry edukacyjnej i opiekuńczej.
- 3.4.6. Tworzenie programów edukacyjnych dla konkretnych grup mieszkańców.
- 3.4.7. Kontynuowanie programu przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu oraz rozwój publicznego dostępu do Internetu itp. poprzez rozbudowę sieci HotSpot.

Cel szczegółowy 3.5. Doskonalenie funkcjonowania transportu publicznego.

Uzasadnienie wyboru celu szczegółowego 3.5.

Szczególnie dla starszych mieszkańców gminy sprawnie funkcjonujący system transportu publicznego jest niezbędnym elementem codziennego życia. Ważne jest aby system ten obejmował swoim zasięgiem wszystkie miejscowości na terenie gminy oraz żeby częstotliwość kursów zaspokajała oczekiwania większości mieszkańców. Założenia te powodują, że prawdopodobnie nie wszystkie połączenia będą uzasadnione ekonomicznie.

Cel szczegółowy 3.5. zostanie osiągnięty poprzez następujące priorytety:

- 3.5.1. Doskonalenie gminnego transportu publicznego.
- 3.5.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury – przystanki, oświetlenie, etc.

TABELA NR 3.2. PLAN OPERACYJNY DLA CELU GŁÓWNEGO 2

SFERA SPOŁECZNA			
Cel główny 3: Aktywne włączenie obywateli w rozwój gminy oraz zapewnienie mieszkańcom satysfakcjonującego poziomu jakości życia.			
Cel szczegółowy 3.1. Włączenie obywateli i organizacji pozarządowych w planowanie i realizację działań na rzecz rozwoju gminy oraz zachowania jej tożsamości i dziedzictwa.			
Priorytety	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
3.1.1. Powołanie ciał reprezentacji społecznej – itp. Gminnej Rady Działalności Pożytku Publicznego, Rady Seniorów, Rady Młodzieży.	2015 – 2016	Urząd Gminy i Rada Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet gminy
3.1.2. Wdrożenie zasad prowadzenia konsultacji społecznych w kwestiach ważnych dla organizacji pozarządowych i lokalnej społeczności.	2015 – 2016	Urząd Gminy i Rada Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet gminy
3.1.3. Realizacja programu edukacji obywatelskiej.	Stale od 2016	Urząd Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet gminy, środki zewnętrzne, środki organizacji pozarządowych (itp. FIO)
3.1.4. Realizacja szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje i umiejętności organizacji pozarządowych i innych podmiotów ekonomii społecznej.	Stale	Urząd Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet gminy, środki zewnętrzne (itp. RPO, PROW w tym z LGD/LGR, FIO, etc.)
3.1.5. Realizacja gminnego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.	Stale	Urząd Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet gminy, środki zewnętrzne (itp. PROW w tym z LGD/LGR, FIO, etc.)
3.1.6. Doskonalenie systemu wsparcia dla innych inicjatyw społecznych (rady sołeckie, Koła Gospodyń Wiejskich, zespoły artystyczne, etc.).	Stale	Urząd Gminy, GOK	Budżet gminy, środki zewnętrzne (itp. PROW w tym z LGD/LGR, FIO, etc.)
3.1.7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie organizacji pieczy zastępczej.	Stale od 2016	Urząd Gminy, GOPS we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Budżet gminy, środki zewnętrzne (itp. PO KL PROW w tym z LGD/LGR, FIO, etc.)
3.1.8. Aktywna współpraca z partnerami zagranicznymi	Stale	Urząd Gminy, GOK	Budżet gminy, środki zewnętrzne

Cel szczegółowy 3.2. Rozwój infrastruktury i oferty sportowo – rekreacyjnej.

Priorytety	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
3.2.1. Budowa, modernizacja i doposażenie infrastruktury sportowo – rekreacyjnej oraz wspieranie działań w tym zakresie.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy, inwestorzy	Budżet gminy, środki zewnętrzne (głównie PROW w tym z LGD/LGR), środki inwestorów
3.2.2. Rozwój stałej oferty zajęć sportowych i rekreacyjnych poprzez zatrudnienie i podnoszenie kompetencji trenerów i animatorów oraz wspieranie w tym zakresie organizacji pozarządowych i szkół	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy, GOK, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, szkoły	Budżet gminy, środki zewnętrzne (głównie PROW w tym z LGD/LGR)

Cel szczegółowy 3.3. Rozwój infrastruktury i oferty zajęć kulturalnych dla mieszkańców.

Priorytety	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
3.3.1. Budowa, modernizacja i doposażenie infrastruktury kulturalnej (GOK, biblioteka, świetlice, etc.).	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy z GOK-iem i organizacjami pozarządowymi	Budżet gminy, środki zewnętrzne (głównie PROW w tym z LGD/LGR)
3.3.2. Rozwój stałej oferty zajęć kulturalnych w GOK- u, biblioteki i świetlicach m in. poprzez zatrudnienie animatorów oraz przystosowanie jej do potrzeb mieszkańców oraz wspieranie aktywności organizacji pozarządowych przy dopełnianiu oferty kulturalnej.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy z GOK-iem i organizacjami pozarządowymi	Budżet gminy, środki zewnętrzne (głównie PROW w tym z LGD/LGR)

Cel szczegółowy 3.4. Rozbudowa bazy administracyjnej, oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej oraz wzbogacenie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych.			
Priorytety	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
3.4.1. Utworzenie centrum obsługi mieszkańców oraz rozwój e-usług w urzędzie.	2015 – 2018	Urząd Gminy	Budżet gminy, środki zewnętrzne (głównie RPO)
3.4.2. Budowa kompleksu oświatowego.	2015 – 2018	Urząd Gminy	Budżet gminy, środki zewnętrzne (głównie RPO)
3.4.3. Rozbudowa i modernizacja bazy oświatowej i edukacyjnej.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy	Budżet gminy, środki zewnętrzne (głównie RPO)
3.4.4. Rozbudowa i modernizacja bazy opiekuńczej i zdrowotnej.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy, GOPS	Budżet gminy, środki zewnętrzne (głównie RPO)
3.4.5. Podnoszenie kompetencji psychospołecznych kadry edukacyjnej i opiekuńczej.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy i zainteresowane instytucje edukacyjne i opiekuńcze	Budżet gminy, środki zewnętrzne
3.4.6. Tworzenie programów edukacyjnych dla konkretnych grup mieszkańców.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy z instytucjami edukacyjnymi oraz organizacjami pozarządowymi, w tym LGD	Budżet gminy, środki zewnętrzne (głównie RPO, PROW w tym z LGD, FIO)
3.4.7. Kontynuowanie programu przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu oraz rozwój publicznego dostępu do Internetu itp. poprzez rozbudowę sieci HotSpot	2015 – 2022	Urząd Gminy, przedsiębiorcy telekomunikacyjni	Budżet gminy, środki zewnętrzne

Cel szczegółowy 3.5. Doskonalenie funkcjonowania transportu publicznego.			
Priorytety	Okres realizacji	Odpowiedzialność	Źródła finansowania
3.5.1. Doskonalenie gminnego transportu publicznego.	2015 – 2022	Urząd Gminy we współpracy z przewoźnikami	Budżet gminy, środki przewoźników
3.5.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury – przystanki, oświetlenie, etc.	Stale w miarę potrzeb	Urząd Gminy we współpracy z przewoźnikami	Budżet gminy, środki przewoźników

4. STRATEGICZNA PERSPEKTYWA DO 2030 ROKU

Niniejsza strategia stworzona została w uwzględnieniu strategicznej perspektywy do 2030 roku. Ma to odzwierciedlenie w zaplanowanym dla konkretnych zadań priorytetowych okresach ich realizacji. Należy mieć jednak na uwadze, że szczegółowa perspektywa realizacji strategii obejmuje okres do 2022 roku kiedy to zakończone zostanie wydatkowanie środków w ramach unijnej perspektywy 2014 – 2020. Zakończenie tej perspektywy powinno być momentem, w którym dokonana zostanie głęboka analiza wdrażania niniejszej strategii i powinna być przeprowadzona aktualizacja celów jak i zadań priorytetowych. Będzie to również moment, w którym zarówno na poziomie Unii Europejskiej, jak i krajowym oraz wojewódzkim nastąpi aktualizacja głównych priorytetów i celów rozwojowych. Mając na uwadze konieczność zgodności strategii rozwoju gminy z dokumentami wyższego rzędu również w tym wymiarze będzie konieczna aktualizacja.

W pracach nad tą częścią strategii uwzględnione zostały również potrzeby i oczekiwania młodzieży, które zebrane zostały podczas przeprowadzonych z nimi warsztatów.

Sądzymy jednak, że już w tym momencie planowania można prognozować pewne zmiany i uwarunkowania, które będą miały znaczący wpływ na rozwój gminy w perspektywie do 2030 roku. Spróbujmy te uwarunkowania zdefiniować w ramach poszczególnych sfer rozwoju:

Sfera środowiskowa.

- ✓ Największym zagrożeniem są istniejące wciąż plany otwarcia, m in. na terenie Gminy Lubin, kopalni odkrywkowej węgla brunatnego.
- ✓ Istotna z punktu gospodarczego działalność KGHM Polska Miedź SA ma również swój negatywny wymiar środowiskowy, itp. odpady poprodukcyjne i konieczność ich składowania.
- ✓ Dalszy przyrost liczby mieszkańców gminy powodować będzie wzrost presji na istniejącą na terenie gminy przyrodę, walory architektoniczno – krajobrazowe oraz wpływać będzie na zmniejszenie areału gruntów rolnych.
- ✓ Jednocześnie wzrost liczby mieszkańców sprzęgnięty z rosnącymi wymaganiami Unii Europejskiej w zakresie polityki klimatycznej wymagać będzie dużych środków finansowych na inwestycje zapewniające spełnienie unijnych norm itp. w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza (itp. likwidacja niskiej emisji, rozwój OZE).
- ✓ Nie można również zapominać o uwarunkowaniach globalnych, które według części środowiska naukowego, mogą gwałtownie ujawnić swoje negatywne następstwa właśnie w latach 2020 – 2030, chodzi głównie o zmiany klimatyczne oraz wyczerpywanie się zasobów paliw kopalnych.

Sfera gospodarcza.

- ✓ Najważniejszym uwarunkowaniem mającym wpływ na życie gospodarcze gminy jest dalsze funkcjonowanie KGHM Polska Miedź SA. Kombinat i firmy z nim powiązane w dalszym ciągu będą największym pracodawcą w regionie.
- ✓ Utrzymana powinna zostać więc tendencja, że bezrobocie na terenie gminy jest mniejsze od bezrobocia w województwie i kraju oraz, że dochody mieszkańców są większe niż średnie dochody w województwie.
- ✓ Warto jednak zwrócić uwagę na to, że w długoletniej perspektywie sytuacja ta niesie zagrożenie zbyt dużego uzależnienia regionu od jednej gałęzi rozwoju i gwałtowne, niekorzystne zmiany w momencie wyczerpywania się pokładów rudy miedzi. Należy więc poszukiwać i wspierać inne aktywności ekonomiczne, które mogłyby sprawnie funkcjonować w takiej rzeczywistości i pozwoliły złagodzić problemy z jakimi borykały się inne regiony Polski np. w momencie zamknięcia kopalń węgla kamiennego.

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030

- ✓ Na życie gospodarcze wpływ będą miały również uwarunkowania związane ze zmianami w strukturze wiekowej ludności, tj. coraz więcej będzie osób starszych, mających inne potrzeby niż osoby młodsze i jednocześnie dysponujące mniejszymi dochodami.

Sfera społeczna.

- ✓ Istnieje zagrożenie dalszego wyjazdu ludzi młodych oraz wykształconych za granicę lub do większych ośrodków miejskich np. Wrocławia.
- ✓ Dalszy przyrost liczby mieszkańców gminy powodować będzie wzrost zapotrzebowania na infrastrukturę społeczną. Warto jednak mieć na uwadze również zmiany jakie zajądą w strukturze wiekowej mieszkańców. Sporym zagrożeniem są inwestycje w infrastrukturę, która za kilkanaście lat może okazać się zbędna.
- ✓ Ponieważ sporą grupę nowych mieszkańców stanowią osoby, które przeprowadziły się z miasta Lubina istnieje zagrożenie przenoszenia miejskiego stylu życia na wieś i co za tym idzie zanik lokalnej tożsamości i dziedzictwa.
- ✓ Na życie społeczne wpływ będą miały również uwarunkowania związane ze zmianami w strukturze wiekowej ludności, tj. coraz więcej będzie osób starszych, mających inne potrzeby niż osoby młodsze co spowoduje, że zwiększy się zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, opiekuńcze, etc.

Powyższy katalog z pewnością nie wyczerpuje wszystkich uwarunkowań i zmian, które w najbliższych 16 latach będą miały wpływ na funkcjonowanie gminy i jej mieszkańców. Jednak biorąc go pod uwagę spróbujemy określić priorytetowe kierunki rozwoju dla poszczególnych celów szczegółowych do realizacji w perspektywie 2030 roku.

Tabela nr 4.1. Priorytetowe kierunki rozwoju gminy w perspektywie 2030 roku.

Cel główny 1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych, środowiskowych i kulturowych na rzecz rozwoju gminy.

Cele szczegółowe	Priorytetowe kierunki rozwoju	Strategiczne uwarunkowania
Wspieranie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii z Odnawialnych Źródeł Energii (OZE)	<ol style="list-style-type: none">1. Dalszy wzrost ilości energii wytwarzanej z OZE.2. Dalsze zwiększanie efektywności energetycznej budynków i infrastruktury publicznej.3. Wspieranie działań związanych ze zmniejszaniem zużycia energii.	<ul style="list-style-type: none">• Polityka Unii Europejskiej w sferze przeciwdziałania zmianom klimatu.• Wyczerpywanie się paliw kopalnych.• Zmiany klimatu.
Zachowanie walorów krajobrazowych, przyrodniczych oraz kulturowych poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej i działań edukacyjnych	<ol style="list-style-type: none">1. Prowadzenie spójnej polityki przestrzennej.2. Prowadzenie działań zachęcających do uwzględniania w procesie inwestycyjnym lokalnych tradycji architektonicznych i krajobrazowych.3. Zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju priorytetowe uwzględnianie potrzeb przyrody i środowiska w procesie inwestycyjnym.	<ul style="list-style-type: none">• Plany uruchomienia kopalni odkrywkowej.• Wzrost liczby mieszkańców i ich presji na walory i zasoby gminy.• Działalność KGHM i wynikająca z niej presja na walory i zasoby gminy.
Dalszy rozwój infrastruktury komunalnej, w tym stworzenie prawidłowo funkcjonującego systemu gospodarki odpadami komunalnymi	<ol style="list-style-type: none">1. Wspieranie działań związanych z ograniczaniem ilości i prawidłowym zagospodarowaniem śmieci odpadów komunalnych.2. Dalszy rozwój i unowocześnianie infrastruktury wodno – kanalizacyjnej, w tym oczyszczalni ścieków, dalsza racjonalizacja	<ul style="list-style-type: none">• Wzrost liczby mieszkańców i ich presji na walory i zasoby gminy.• Polityka Unii Europejskiej w sferze przeciwdziałania zmianom klimatu.• Wyczerpywanie się

oraz nowoczesnego schroniska dla zwierząt	<p>zużycia wody.</p> <p>3. Oparcie funkcjonowania infrastruktury komunalnej o OZE.</p> <p>4. Priorytetowe traktowanie dróg o wysokim znaczeniu dla transportu publicznego.</p>	zasobów wody pitnej.
Rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe gminy	<p>1. Wspieranie rozwoju oferty uwzględniającej potrzeby i ograniczenia przyrody.</p> <p>2. Wspieranie rozwoju oferty uwzględniającej walory krajobrazowe i architektoniczne gminy.</p> <p>3. Działania edukacyjne i propagowanie transportu rowerowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby mieszkańców i ich presji na walory i zasoby gminy. • Polityka Unii Europejskiej w sferze przeciwdziałania zmianom klimatu. • Wyczerpywanie się paliw kopalnych.
Cel główny 2: Rozwój gospodarczy gminy w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i partnerską współpracę z kluczowymi podmiotami gospodarczymi, w tym KGHM Polska Miedź SA.		
Stworzenie systemu wspierającego przedsiębiorczość mieszkańców i podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy	<p>1. Wspieranie rozwoju alternatywnych dla KGHM gałęzi rozwoju gminy.</p> <p>2. Wspieranie rozwoju innowacyjnych i przyszłościowych gałęzi gospodarki.</p> <p>3. Priorytetowe wspieranie działań gospodarczych mających na celu zatrzymanie ludzi młodych i wykształconych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie uzależnienie lokalnej gospodarki od działalności KGHM • Niski poziom bezrobocia i wysoki poziom dochodów • Starzejące się społeczeństwo
Rozwój rynku lokalnych produktów, w tym rolniczych, i usług	<p>1. Dalsze zwiększanie jakości lokalnych produktów spożywczych.</p> <p>2. Dalsze zachęcanie mieszkańców do wspierania lokalnych producentów i usługodawców.</p> <p>3. Dalsze usprawnianie lokalnego systemu dystrybucji i promocji produktów i usług.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Niski poziom bezrobocia i wysoki poziom dochodów • Starzejące się społeczeństwo
Współpraca z przedsiębiorcami w stymulowaniu rozwoju gospodarczego gminy	<p>1. Angażowanie przedsiębiorców do tworzenia długofalowej wizji rozwoju gminy.</p> <p>2. Tworzenie warunków do rozwoju podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy.</p> <p>3. Priorytetowe wspieranie działań gospodarczych mających na celu zatrzymanie ludzi młodych i wykształconych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie uzależnienie lokalnej gospodarki od działalności KGHM • Niski poziom bezrobocia i wysoki poziom dochodów • Starzejące się społeczeństwo
Cel główny 3 Aktywne włączenie obywateli w rozwój gminy oraz zapewnienie mieszkańcom satysfakcjonującego poziomu jakości życia.		
Włączenie obywateli i organizacji pozarządowych w planowanie i realizację działań na rzecz rozwoju gminy oraz zachowania jej tożsamości i dziedzictwa	<p>1. Dalsze systematyczne wspieranie inicjatyw społecznych i obywatelskich.</p> <p>2. Priorytetowe wspieranie działań społecznych mających na celu zatrzymanie ludzi młodych i wykształconych.</p> <p>3. Realizacja programów aktywizacji i włączania w życie społeczne osób starszych.</p> <p>4. Dalsza współpraca z partnerami zagranicznymi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Emigracja młodych i wykształconych. • Starzejące się społeczeństwo. • Wzrost liczby ludności.
Rozwój infrastruktury i oferty sportowo – rekreacyjnej	<p>1. Rozwój infrastruktury i oferty uwzględniający potrzeby osób starszych.</p> <p>2. Rozwój infrastruktury i oferty zachęcającej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Emigracja młodych i wykształconych. • Starzejące się

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030

	<p>do osiedlenia się na terenie gminy ludzi młodych i wykształconych.</p> <p>3. Dalszy rozwój infrastruktury i oferty uwzględniający wzrost liczby mieszkańców i ich potrzeby.</p>	<p>społeczeństwo.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby ludności.
Rozwój infrastruktury i oferty zajęć kulturalnych dla mieszkańców	<p>1. Rozwój infrastruktury i oferty uwzględniający potrzeby osób starszych.</p> <p>2. Rozwój infrastruktury i oferty zachęcającej do osiedlenia się na terenie gminy ludzi młodych i wykształconych.</p> <p>3. Dalszy rozwój infrastruktury i oferty uwzględniający wzrost liczby mieszkańców i ich potrzeby.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Emigracja młodych i wykształconych. • Starzejące się społeczeństwo. • Wzrost liczby ludności.
Rozbudowa bazy oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej oraz wzbogacenie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych	<p>1. Rozwój infrastruktury i oferty uwzględniający potrzeby osób starszych.</p> <p>2. Rozwój infrastruktury i oferty zachęcającej do osiedlenia się na terenie gminy ludzi młodych i wykształconych.</p> <p>3. Dalszy rozwój infrastruktury i oferty uwzględniający wzrost liczby mieszkańców i ich potrzeby.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Emigracja młodych i wykształconych. • Starzejące się społeczeństwo. • Wzrost liczby ludności.
Doskonalenie funkcjonowania transportu publicznego	<p>1. Dalszy rozwój ilości i częstotliwości połączeń.</p> <p>2. W planowaniu rozwoju transportu publicznego należy uwzględnić potrzeby osób starszych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Starzejące się społeczeństwo. • Wzrost liczby ludności.

5. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ STRATEGII

System zarządzania realizacją strategii jest bardzo ważnym i często niedocenianym elementem budowy gminnej strategii rozwoju. Decyduje on bowiem, czy w miarę upływu czasu dynamika procesu realizacji strategii będzie rosła, czy słabnąć. Brak funkcjonowania tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

Zarządzanie realizacją strategii to przede wszystkim:

- tworzenie i doskonalenie instrumentów realizacji,
- aktywne angażowanie partnerów do realizacji zadań zaplanowanych w strategii,
- monitorowanie, czyli obserwacja realizacji celów i zadań strategii oraz zmian w warunkach realizacji,
- ewaluacja, czyli ocena przebiegu procesu wdrażania strategii,
- aktualizacja strategii.

5.1. Instrumenty realizacji strategii.

Przy realizacji strategii wykorzystywane są przede wszystkim następujące instrumenty:

- prawno-administracyjne,
- ekonomiczne i rynkowe,
- finansowe,
- partycypacyjne,
- z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu,
- informacyjno-edukacyjne.

Instrumenty z zakresu organizacji, zarządzania i marketingu stanowią bardzo obszerną i ciągle rozbudowywaną grupę narzędzi realizacyjnych. W realizacji strategii będą uwzględnione:

- ścisłe powiązanie ze strategią procesu budowy i realizacji budżetu, a zwłaszcza budowy budżetu zadaniowego, Wieloletniej Prognozy Finansowej i planów inwestycyjnych, funduszu sołectkiego i planów branżowych, w tym rozwoju miejscowości i sołectw;
- zarządzanie jakością jako element zarządzania sferą usług publicznych w gminie,
- systemowe podejście do budowy marketingu gminy (w tym promocji).

Przeprowadzane będą badania opinii społecznej (ankiety, sondaże) dla lepszej oceny realizacji wybranych zadań. Wśród mieszkańców upowszechniane będą informacje o postępach i efektach zrównoważonego rozwoju wszystkimi dostępnymi kanałami komunikacji społecznej (audycje telewizyjne, artykuły w prasie, spotkania radnych z wyborcami itp.) przy użyciu narzędzi partycypacji społecznej.

5.2. Podmioty zarządzające realizacją strategii.

Do podmiotów zarządzających realizacją strategii należą: w pierwszej kolejności Wójt oraz Rada Gminy, szefowie jednostek podległych gminie, kierownicy referatów i koordynatorzy zadań.

Proponuje się powołanie nieformalnej grupy społecznej złożonej np. z uczestników warsztatów opracowujących niniejszą strategię poszerzoną o cały przekrój osób reprezentujących aktywność gminy – **Gminne Forum Rozwoju**.

- **GMINNE FORUM ROZWOJU** – pełniące funkcję społecznego partnera w realizacji strategii.
- Praca Forum jest przedłużeniem pracy grupy przygotowującej projekt strategii w uspołecznionym procesie.
- W skład Forum, liczącego od 25 do 30 osób wchodzi: przedstawiciele Urzędu Gminy i jej jednostek, przedstawiciele sołectw, lokalni liderzy, reprezentanci przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz przedstawiciele innych sektorów życia społeczno-gospodarczego.

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030

- Forum zwoływane jest przez Lidera Forum w porozumieniu z Wójtem, co najmniej 1 raz w roku. Podczas zebrań Forum:
 - przedstawiane jest sprawozdanie z realizacji strategii w danym roku,
 - zgłaszane są działania do uwzględnienia w aktualizacji strategii.
- **WÓJT I RADA GMINY** – pełnią bieżący nadzór nad realizacją strategii, czuwają, aby podczas tworzenia budżetu gminy uwzględniane były priorytety strategii, prowadzą akcję informacyjną i promocyjną, uchwalają zmiany w strategii.
- **KOORDYNATOR WDRAŻANIA STRATEGII** – funkcja koordynacji realizacji strategii przypisana jest Wójtowi, który np.:
 - zapewnia, aby każdy z koordynatorów zadań posiadał aktualną wersję strategii oraz roczny plan realizacji strategii;
 - gromadzi dokumentację związaną ze strategią, zbiera informacje określające postępy w realizacji strategii;
 - opracuje w 2015 roku założenia Wskaźnikowego Systemu Monitorowania Strategii – (WSMS);
 - prowadzi monitoring realizacji strategii z wykorzystaniem WSMS;
 - współorganizuje spotkania Forum.
- **KIEROWNICY REFERATÓW I KOORDYNATORZY** poszczególnych zadań strategicznych – realizują przyjęte zadania zgodnie z priorytetami strategii, informują Gminnego Forum Rozwoju o stanie wdrażania strategii.

5.3. Monitoring i zasady aktualizacji strategii.

Strategia jest nie tylko dokumentem, ale przede wszystkim ciągłym procesem związanym z rozwojem Gminy. Określa on cele i programy działań na wiele lat oraz wymaga ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Gminy kończy tylko pewien etap planowania.

Ze względu na swój długookresowy charakter planowanie strategiczne jest procesem ciągłym wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych itp. I ich uwzględniania w dokumencie oraz przesuwania horyzontu planowania na kolejne lata. Strategia rozwoju będzie, co roku poddawany przeglądowi oraz aktualizacji. Dokonuje tego Wójt w konsultacji z Gminnym Forum Rozwoju, a zatwierdza Rada Gminy.

Po wprowadzeniu zmian w strategii Wójt jako Główny Koordynator Wdrażania Strategii zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom (zwłaszcza koordynatorom poszczególnych zadań) informację o dokonanej aktualizacji strategii.

- Nadzór nad wdrażaniem strategii będzie sprawować Rada Gminy Lubin.
- Za koordynację wszystkich działań na rzecz realizacji strategii odpowiada Wójt.
- Odpowiednim stanowiskom w Urzędzie Gminy i gminnych jednostkach przypisana będzie bezpośrednia odpowiedzialność za podejmowanie działań, wynikających z planów realizacyjnych strategii.
- Co najmniej raz w roku odbędzie się spotkanie powołanego w Urzędzie Zespołu Wdrażającego Strategię (jako zespołu przygotowujący materiały dla Gminnego Forum Rozwoju). Na spotkaniu zostaną przeanalizowane postępy w realizacji strategii, omówione zostaną konieczne zmiany i uzupełnienia. Na przełomie każdego kolejnego roku ukaże się biuletyn gminy poświęcony omówieniu zaawansowania realizacji strategii.
- Gminne Forum Rozwoju przynajmniej raz w roku podejmie dyskusję nad postęпами w realizacji strategii.

Wyżej wymienione elementy będą stanowiły monitoring i ewaluację na rzecz społecznego udziału w ocenie wdrażania strategii. W ramach prac Gminnego Forum Rozwoju opracowane powinny być szczegółowe wytyczne dotyczące monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii.

5.4. Wskaźnikowy system monitorowania strategii.

Niniejsza tabela stanowi propozycję strategicznych wskaźników w ramach Wskaźnikowego Systemu Monitorowania Strategii (WSMS). Rekomenduje się opracowanie na poziomie Gminnego Forum Rozwoju szczegółowych wytycznych do stworzenia wskaźników dla zadań ujętych w planach operacyjnych uwzględniających priorytety dla konkretnych sfer rozwoju. System ten powinien być dostosowany do stworzonych przez Forum rocznych planów wdrażania.

Tabela nr 5.1. Wskaźniki monitorowania strategii

Cel główny1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych, środowiskowych i kulturowych na rzecz rozwoju gminy.			
Cele szczegółowe	Wskaźnik	Źródło informacji	Planowany efekt
Wspieranie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii z Odnawialnych Źródeł Energii (OZE)	Ilość obiektów/budynków publicznych i komunalnych korzystających ze źródeł energii opartych na OZE	Urząd Gminy (UG),	Zwiększenie ilości energii wytwarzanej z OZE
Zachowanie walorów krajobrazowych, przyrodniczych oraz kulturowych poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej i działań edukacyjnych	Liczba obiektów znajdujących się w Inwentaryzacji Przyrodniczej oraz liczba obszarów chronionych na terenie Gminy	UG,	Zwiększenie liczby obiektów i terenów objętych różnymi formami ochrony przyrody
Dalszy rozwój infrastruktury komunalnej, w tym stworzenie prawidłowo funkcjonującego systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz nowoczesnego schroniska dla zwierząt	Skuteczność systemu selektywnej zbiórki odpadów (wg wskaźników ustawowych)	UG,	Wzrost poziomu recyklingu na terenie gminy
Rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe Gminy	Liczba turystów korzystających z ofert turystycznych realizowanych na terenie gminy	UG, usługodawcy turystyczni	Zwiększenie liczby turystów korzystających z oferty (mierzone przez sezonowe badania ruchu turystycznego)
Cel główny 2. Rozwój gospodarczy Gminy w oparciu o przedsiębiorczość mieszkańców i partnerską współpracę z kluczowymi podmiotami gospodarczymi, w tym KGHM Polska Miedź SA.			
Stworzenie systemu wspierającego przedsiębiorczość mieszkańców i podmioty gospodarcze działające na terenie gminy	Liczba podmiotów i instytucji wspierających tworzenie nowych i rozwijanie istniejących podmiotów gospodarczych na terenie gminy	UG we współpracy z podmiotami prowadzącymi instytucję	Zwiększenie liczby podmiotów wspierających rozwój przedsiębiorczości

Rozwój rynku lokalnych produktów, w tym rolniczych i usług	Liczba lokalnych producentów i usługodawców promujących się na lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich targach branżowych	UG, usługodawcy i producenci	Wzrost liczby producentów i usługodawców, którzy promują się na wydarzeniach branżowych
Współpraca z przedsiębiorcami w stymulowaniu rozwoju gospodarczego gminy	Liczba zarejestrowanych na terenie gminy podmiotów gospodarczych	UG, GUS	Wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy
Cel główny 3. Aktywne włączenie obywateli w rozwój gminy oraz zapewnienie mieszkańcom satysfakcjonującego poziomu jakości życia.			
Włączenie obywateli i organizacji pozarządowych w planowanie i realizację działań na rzecz rozwoju Gminy oraz zachowania jej tożsamości i dziedzictwa	Ilość nowoutworzonych organizacji pozarządowych oraz powołanych ciał dialogu społecznego	UG, starostwo powiatowe	Wzrost ilości działających na terenie gminy organizacji pozarządowych oraz aktywnie funkcjonujących ciał dialogu społecznego.
Rozwój infrastruktury i oferty sportowo – rekreacyjnej	Ilość wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowo – rekreacyjnej	UG,	Zwiększenie ilości infrastruktury sportowo – rekreacyjnej
Rozwój infrastruktury i oferty zajęć kulturalnych dla mieszkańców	Ilość wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej oraz nowoutworzonej oferty zajęć kulturalnych	UG,	Zwiększenie ilości infrastruktury i oferty zajęć kulturalnych
Rozbudowa bazy oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej oraz wzbogacenie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych	Ilość wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej	UG,	Zwiększenie ilości infrastruktury oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej
Doskonalenie funkcjonowania transportu publicznego	Częstotliwość kursów realizowanych w ramach transportu publicznego	UG,	Zwiększenie liczby kursów realizowanych w ramach transportu publicznego

6. POWIĄZANIE ZE STRATEGIAMI WYŻSZEGO RZĘDU

6.1. Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r. została uchwalona w 2013 r. i jest zaktualizowaną i gruntownie przebudowaną wersją strategii z 2005 r.

Wizja regionu określona w nowej strategii to: „Blisko siebie – Blisko Europy”.

Cel nadrzędny: „Nowoczesna gospodarka w atrakcyjnym środowisku”.

Cel nadrzędny zostanie zrealizowany poprzez realizację 8 celów szczegółowych:

1. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy.
2. Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej.
3. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP.
4. Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów, oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa.
5. Zwiększenie dostępności technologii komunikacyjno – informacyjnych.
6. Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników.
7. Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia.
8. Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne.

Badaniu poddano ich zgodność z celami szczegółowymi niniejszej Strategii. Powiązania będące jego wynikiem zawarto w poniżej tabeli. Jak widać, mamy tu do czynienia z bardzo wysokim stopniem zgodności.

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030

Tabela 6.1. Powiązania Strategii Rozwoju Gminy Lubin ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego

Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Lubin na lata 2014 – 2030	...powiązane są z...	... celami szczegółowymi Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku
Sfera środowiskowa		
Wspieranie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii z Odnawialnych Źródeł Energii (OZE).	->>	Cel 4 Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa
Zachowanie walorów krajobrazowych, przyrodniczych oraz kulturowych poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej i działań edukacyjnych oraz ochronnych	->>	Cel 4 Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa
Dalszy rozwój infrastruktury komunalnej, w tym stworzenie prawidłowo funkcjonującego systemu gospodarki odpadami	->>	Cel 2 Zrównoważony transport o poprawa dostępności transportowej Cel 4 Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa Cel 5 Zwiększenie dostępności technologii komunikacyjno – informacyjnych Cel 7 Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia
Rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej i edukacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe gminy	->>	Cel 2 Zrównoważony transport o poprawa dostępności transportowej Cel 4 Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa
Sfera gospodarcza		
Stworzenie systemu wspierającego przedsiębiorczość mieszkańców i podmioty gospodarcze działające na terenie gminy	->>	Cel 1 Rozwój gospodarki opartej na wiedzy Cel 3 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP Cel 6 Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników
Rozwój rynku lokalnych produktów, w tym rolniczych, i usług.	->>	Cel 1 Rozwój gospodarki opartej na wiedzy Cel 3 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP Cel 6 Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników
Współpraca z przedsiębiorcami w stymulowaniu rozwoju gospodarczego Gminy	->>	Cel 1 Rozwój gospodarki opartej na wiedzy Cel 3 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP Cel 6 Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników
Sfera społeczna		
Włączenie obywateli i organizacji pozarządowych w planowanie i realizację działań na rzecz rozwoju gminy oraz zachowania jej tożsamości i dziedzictwa	->>	Cel 7 Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia Cel 8 Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne
Rozwój infrastruktury i oferty sportowo – rekreacyjnej	->>	Cel 7 Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030

Rozwój infrastruktury i oferty zajęć kulturalnych dla mieszkańców	->>	Cel 7 Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia
Rozbudowa bazy oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej oraz wzbogacenie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych	->>	Cel 5 Zwiększenie dostępności technologii komunikacyjno – informacyjnych Cel 7 Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia Cel 8 Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne
Doskonalenie funkcjonowania transportu publicznego	->>	Cel 2 Zrównoważony transport o poprawa dostępności transportowej Cel 7 Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia

6.2. Powiązanie ze Strategią Rozwoju Kraju do 2020r.

Cele zapisane w Strategii Rozwoju Gminy Lubin powinny wpisywać się w nadrzędny dla Polski wieloletni dokument strategiczny rozwoju społeczno-gospodarczego, tj. **Strategię Rozwoju Kraju 2020** (SRK), stanowiący odniesienie dla innych strategii i programów rządowych, jak i innych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym i lokalnym. Dokument ten określa cele i priorytety rozwoju Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić, uwzględniając przy tym najważniejsze trendy rozwoju gospodarki światowej oraz cele, jakie stawia Unia Europejska w Strategii Europa 2020. SRK zakłada, że *Polska w roku 2020 to aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo*. Wizja ta ma zostać osiągnięta poprzez działania realizowane w 3 obszarach strategicznych: I sprawne i efektywne państwo, II konkurencyjna gospodarka, III spójność społeczna i terytorialna.

Badaniu poddano zgodność celów w ramach poszczególnych obszarów z celami szczegółowymi niniejszej Strategii. Powiązania będące jego wynikiem zawarto w poniżej tabeli. Jak widać, mamy tu również do czynienia z bardzo wysokim stopniem zgodności.

Tabela 6.2. Powiązania Strategii Rozwoju Gminy Lubin ze Strategią Rozwoju Kraju

Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Lubin na lata 2014 – 2030	...powiązane są z...	... celami Strategii Rozwoju Kraju do 2020 roku
Sfera środowiskowa		
Wspieranie efektywności energetycznej oraz pozyskiwanie energii z Odnawialnych Źródeł Energii (OZE).	->>	II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej II.6.4. Poprawa stanu środowiska II.6.5. Adaptacja do zmian klimatu
Zachowanie walorów krajobrazowych, przyrodniczych oraz kulturowych poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej i działań edukacyjnych oraz ochronnych	->>	II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami II.6.4. Poprawa stanu środowiska
Dalszy rozwój infrastruktury komunalnej, w tym stworzenie prawidłowo funkcjonującego systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz nowoczesnego schroniska dla zwierząt	->>	II.5.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu II.6.4. Poprawa stanu środowiska
Rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej i edukacyjnej w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe gminy	->>	II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami II.6.4. Poprawa stanu środowiska
Sfera gospodarcza		
Stworzenie systemu wspierającego przedsiębiorczość mieszkańców i podmioty gospodarcze działające na terenie gminy	->>	II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych Technologicznie II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności Gospodarczej II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego II.4.3. Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej
Rozwój rynku lokalnych produktów, w tym rolniczych, i usług.	->>	II.1.4. Rozwój eksportu towarów i usług II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych Technologicznie Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2015 – 2030

Współpraca z przedsiębiorcami w stymulowaniu rozwoju gospodarczego gminy	->>	II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych Technologicznie II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności Gospodarczej II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej II.4.3. Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej
Sfera społeczna		
Włączenie obywateli i organizacji pozarządowych w planowanie i realizację działań na rzecz rozwoju gminy oraz zachowania jej tożsamości i dziedzictwa	->>	I.3.2. Rozwój kapitału społecznego II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich
Rozwój infrastruktury i oferty sportowo – rekreacyjnej	->>	II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych
Rozwój infrastruktury i oferty zajęć kulturalnych dla mieszkańców	->>	II.5.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych
Rozbudowa bazy oświatowej, edukacyjnej, zdrowotnej i opiekuńczej oraz wzbogacenie oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych	->>	II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego II.5.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych
Doskonalenie funkcjonowania transportu publicznego	->>	II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych

Literatura:

Strategia Rozwoju Gminy Lubin na lata 2009 – 2013
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubin 2013 – 2017
Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020
Strategia Rozwoju Kraju 2020
Projekty Programów Operacyjnych na lata 2014 – 2020

Redakcja Strategii:

Paweł Antoniewicz i Rafał Plezia

Fundacja EDUSILESIA
ul. Św. Jadwigi 2a
56-100 Lubiąż